

Capítol 9. El producte: estudi descriptiu del transgènere del contracte de compravenda immobiliària

Després de caracteritzar la professió del traductor jurídic i jurat, ens centrarem en el producte que aquest ofereix al mercat. L'esquema que seguirem és el mateix que hem adoptat per a la descripció d'originals, amb algunes variacions a l'hora de descriure els contextos de cultura i situació. En aquests casos, incorporarem l'elaboració del concepte de convenció tal com s'ha aplicat a la traductologia a través de la noció de *norma* (vegeu l'apartat 3.1.1.2 a la pàgina 141). Aquesta integració del concepte de norma en el model per a l'anàlisi de traduccions apareix en un treball en premsa de Marco Borillo i l'adaptem també en el nostre treball.

Així, estudiarem en primer lloc el context de cultura en què es desenvolupa aquesta producció textual i hi introduïrem algunes particularitats que cal tenir en compte per l'especificitat de la traducció com a comunicació mediada. Tot seguit, ens centrarem en el context de situació. La traducció que es planteja s'insereix en una situació fictícia que hem dissenyat nosaltres mateixos a fi de proposar un encàrrec coherent als traductors de l'experiment. Aquesta situació aparentment lliure respon a uns condicionaments culturals que vam identificar gràcies a la col·laboració dels informadors (vegeu el capítol 5) i que podem caracteritzar a través de normes comunes, com s'explicarà en aquest capítol.

9.1. Context de cultura

L'estudi del context de cultura que afecta les traduccions jurídiques pot veure's com la confluència dels contextos culturals de la paracultura original, de la paracultura meta i de la paracultura de la traducció en la comunitat receptora. Així doncs, evitarem reiterar en aquest capítol la caracterització dels contextos paraculturals que afecten també els originals, atès que els hem tractat ja en el capítol 6.

Quant al context paracultural de la traducció, caldria distingir que en aquest treball ens interessin les normes culturals que afecten la traducció jurídica i jurada,

les quals són molt distintes de les que podríem aplicar a altres modalitats de traducció (vegeu, per exemple, les normes que descriu Marco Borillo, e.p., per a la traducció literària). A més a més, cal també que distingim entre els parells de llengües que ens interessin en aquest treball, ja que presenten característiques ben distintes en tots els àmbits i potser amb més vehemència en la traducció jurídica (tant en l'àmbit públic com en el privat).

Per incorporar la descripció d'aquestes normes al nostre estudi, hem obtingut les dades a través dels nostres informants (vegeu el capítol 5) i les exposarem de forma esquemàtica seguint les categories que identifica Toury (1978, 1995 *b*, per exemple) i l'aplicació d'aquestes que en fa Marco Borillo (e.p.).

NORMES INICIALS

Els encàrrecs més freqüents que tenen a veure amb el gènere que treballem, que provenen de professionals de l'advocacia, els quals requereixen predominantment l'acceptabilitat del text, és a dir, la incorporació a la traducció de les convencions de la paracultura receptora. Tot i així, és curiós que si fem reflexionar els juristes (tant els informadors d'aquest treball com d'altres amb els quals hem tingut l'oportunitat d'enraonar sobre aquest tema) i els plantegem la dicotomia entre adequació i acceptabilitat en diferents solucions de traducció, aquests situen l'èmfasi en els matisos distintius de les dues paracultures i remarquen la dificultat d'adoptar una solució acceptada.

NORMES PRELIMINARS

Pel que fa a les normes preliminars, trobem destacat advertir que tot i que les traduccions les requereixen els clients dels advocats, aquests no els encarreguen a aquells que se'n procuren una, sinó que són aquests els que contacten directament amb el traductor, els qui donen l'encàrrec i també els qui reben la factura, tot i que no accepten les reclamacions dineràries dels traductors que, si troba un retard en el pagament, s'ha de posar directament en contacte amb el client de l'advocat. Això no obstant, ens hem trobat casos en què el despatx ofereix, per comptes de la tarifa del traductor, un percentatge del que obtinga en cas de guanyar el litigi, de forma que si el perd no cobraria la feina feta.

Quant als textos que s'escullen i els traductors que s'ocupen de l'encàrrec, els primers presenten una gamma molt variada, com ja hem comentat en altres moments d'aquest treball, i depenen dels textos que intervenen en contextos jurídics. Finalment, quant a l'elecció del traductor, aquest sol ser una persona en la qual confia el despatx perquè hi ha treballat en altres ocasions o perquè li l'ha recomanada un company de professió. En altres casos, els advocats seleccionen traductors nous (perquè en necessiten més o perquè no s'havien trobat mai abans amb la necessitat d'aquests serveis) a través de currículums que els trameten els traductors i també per cambres de comerç o per les delegacions del Govern, on apareixen les dades dels traductors jurats. Encara en altres casos, les traduccions s'encomanen per relacions de coneixença, de forma que en aquests les qualificacions prèvies no serien determinants.

NORMES MATRICIALS

Les demandes dels juristes per a la traducció jurídica reclamen en major mesura la traducció *íntegra* del text, tot i que de vegades se sol·licita per a un ús intern la traducció sintètica. Amb tot, els traductors jurats tenen la norma de no oferir jurades aquest segon tipus de traduccions, tot i que puguen trobar-se amb aquesta exigència per part del client. La traducció que vam sol·licitar nosaltres és, en conseqüència, un encàrrec anòmal, però per altres motius que hem exposat en el capítol 5 d'aquest treball no podíem demanar la traducció d'un text íntegre sense remuneració econòmica. Així doncs, en aquest cas es tracta de la traducció íntegra d'un fragment escurçat prèviament.

Cal remarcar que els traductors jurats presenten condicionaments especials respecte a les normes matricials, ja que independentment de la possibilitat de trobar material sígnic disponible en la cultura meta, aquests juren l'*exactitud* i la *fidelitat* de la traducció, sobre la que tenen responsabilitat civil de forma que la possibilitat és en realitat una obligació.

Generalment, les traduccions jurades alteren el material inclòs en alguns punts. Així, van precedides d'una fórmula d'introducció que identifica el text com a traducció jurada entre un parell d'idiomes i acaba amb una altra fórmula que n'identifica el final seguida d'un jurament respecte a l'exactitud de la traducció. A més a més, cada una de les pàgines sol anar segellada i signada pel traductor i, en tot

cas, aquests dos senyals identificatius de l'autor del text i del jurament apareixen al final de la traducció. En alguns casos, els traductors fan esment en aquestes fórmules al nombre de paraules de la traducció, a fi d'evitar addicions i litigis derivats d'aquestes, i també al nombre de còpies que es lliuren, per evitar que se'n fotocopien més de les que aquest jura.

D'altra banda, les traduccions intenten mantenir per regla general el format de l'original, tot i que en altres casos es fan traduccions amb text seguit que, a més a més, poden tancar les línies per evitar addicions posteriors de caràcters o xifres. En qualsevol cas, es manté la distribució per paràgrafs a fi que es puguin contrastar els documents. En aquest sentit, és determinant l'ús que en fan els juristes, que sovint comparen el text per trobar fragments que els interessin especialment.

Quant a les normes lingüístiques i textuais, aquests es veuran en l'anàlisi de les traduccions que durem a terme en l'apartat 9.3 (a partir de la pàgina 533).

9.2. Context de situació

En el context de situació, identificarem el registre considerant el traductor com un dels participants, atès que hem considerat altres supòsits en el capítol 8. Així, en la traducció plantejada es troben un traductor i un client, advocat, que ha obtingut del seu propi client un document redactat en anglès per un advocat d'aquesta diacultura. En aquesta trobada (de vegades física i d'altres no, com veurem), el traductor rep l'encàrrec de produir un text en espanyol que l'advocat utilitzarà per conèixer la situació del seu client respecte a l'immoble en aquest contracte.

Per regla general, quant al camp, el traductor que accepti aquest encàrrec (de complicació elevada), estarà familiaritzat amb el camp jurídic de forma que el seu coneixement s'allunya del que podria considerar-se quotidià, però en la majoria dels casos (com hem comprovat amb els qüestionaris administrats) no arriba al tecnicisme dels especialistes. Tot i així, l'encàrrec més habitual és en la direcció contrària (d'una llengua de l'Estat a l'anglès), de forma que el tecnicisme per al traductor (com a agent social institucionalitzat) augmenta.

Pel que fa al tenor, en aquest context de situació no podem jutjar fàcilment si, com a rol, els traductors i els advocats es troben en una situació d'equilibri o de desequilibri de poders. Per dilucidar-ho, podem plantejar-nos qüestions diverses. En

primer lloc, a acusa de la situació del traductor com a agent del mercat (no de l'Estat) la seua dependència del client és alta (hi depèn per sobreviure), per la qual cosa la situació d'aquest últim (advocat) és de poder, ja que té recursos per accedir a altres professionals de la traducció.

Cal considerar també que els traductors estan influïts per l'Estat a través de la fiscalització que es reserva per a l'Oficina d'Interpretació de Llengües, i per la penalització dels errors a través de la imposició de la responsabilitat civil que comporta el jurament. En darrer terme, la comunitat de traductors exerceix també influència sobre l'individu amb un codi deontològic que recomana pràctiques en consonància amb la funció social d'aquest agent. En aquesta situació, no sembla que el traductor o la comunitat de traductors tinga autoritat o autonomia.

En conjunt, la preponderància del client en el context de situació queda matisada per les penalitzacions que decideix l'Estat i pel suport comunitari, malgrat que l'acció d'aquest últim és limitada a causa de la poca autoritat de les associacions, davant d'altres ens col·lectius com és el col·legi (vg. capítols 1, 6 i 7). Així doncs, sembla existir un desequilibri en què la situació de poder es decanta per afavorir l'advocat.

Aquest fet es corrobora parcialment a través dels testimonis de traductors. En la relació amb els advocats, els traductors més consolidats no parlen de desequilibri, sinó que expliquen l'actitud exigent d'aquells en relació amb la importància de l'encàrrec o amb la implicació de l'advocat en l'assumpte en què s'insereix la traducció. Això no obstant, els traductors amb menys experiència perceben en la interacció amb els juristes un paternalisme de vegades i, d'altres, una ostentació de poder. És interessant notar, en relació amb la distància interpersonal que veurem més endavant i el poder, que els primers traductors treballen des d'un despatx propi (tret dels casos en què se'ls encomana una interpretació), mentre que els segons va sovint a recollir l'encàrrec a despatxos d'advocats.

Quant al grau de contacte entre aquests agents, tot i que la relació dels traductors jurídics amb advocats és freqüent, a la inversa la situació planteja característiques diferents. Així, pot ocórrer que l'advocat es trobe casualment amb la necessitat de la traducció jurada, però també pot ser el cas d'advocats especialitzats en negocis internacionals o en relacions amb persones d'altres nacionalitats. En

l'encàrrec que plantejem, sol ser el cas d'aquest segon supòsit, en el que el contacte seria, en termes institucionals, baix.

Per concloure amb el tenor, no hi ha cap factor que ens faça veure cap tret d'afectivitat entre els interlocutors. Aquests, per contra, es relacionen en una activitat professional en la qual intercanvien serveis sense cap implicació personal, almenys en termes institucionals.

Quant al mode, establirem quines són les característiques d'aquesta situació per referència a la distància interpersonal i experiencial i a l'espontaneïtat. En primer lloc, pel que fa a la distància interpersonal, cada vegada és més freqüent el cas en què els encàrrecs es realitzen a distància i el traductor jurat no té relació física directa amb l'advocat, sinó tan sols amb un missatger. Així, no hi ha contacte visual i, sovint, tampoc auditiu, llevat que l'encàrrec es realitze per telèfon.

Pel que fa a la distància experiencial, la relació és completament discursivitzada. La matèria primera que proporcionen els advocats i el producte que volen aconseguir són textos escrits. D'altra banda, l'encàrrec sobre el qual fonamenta hipotèticament les seues decisions el traductor (Fraser, 1996) té un component discursiu absolut. Així, malgrat que no és freqüent l'explicitació completa dels trets que proposa Fraser, no existeix cap activitat física que complete el discurs.

Tanmateix, la distància experiencial ens fa acarar una situació distinta, ja que juristes i traductors no pertanyen al mateix camp. En casos excepcionals, els nostres informants ens han explicat que els advocats es relacionen amb el traductor com ho farien amb un col·lega i en la interacció tracten els temes de la mateixa forma com ho farien amb un company de professió. La funció del traductor, però, ha d'augmentar aquesta distància experiencial ja que no entra dins la seua jurisdicció oferir dictàmens respecte a qüestions jurídiques, sinó traductològiques.

Finalment, quant a l'espontaneïtat, aquesta semblaria mínima per partida doble, atès que el text que rep el traductor ha passat ja per un procés minuciós de redacció i per una evolució de segles tendent a aconseguir la màxima eficiència amb les paraules. Alhora, els constreyniments culturals que s'imposen sobre el traductor (la responsabilitat civil respecte als efectes de la traducció) fan que aquest intente (a priori) refinar la seua producció textual. En aquest sentit, l'espontaneïtat sembla reduir-se en la traducció respecte a l'original.

Una vegada vistes les hipòtesis respecte al registre de les traduccions, caldrà que les confirmen o les refuten a través de l'anàlisi de la materialització lingüística.

9.3. Materialització lingüística

Everything said and printed is their [translator's] essential lifeline.

(Neubert, 2000: 4)

Situat en els contextos de situació i de cultura, el text traduït presenta una sèrie de característiques pròpies que coincideixen de vegades amb els textos originals d'una de les dues diacultures que hem descrit en el capítol 8 i que divergeixen d'altres en un sentit o un altre. En el que segueix, descriurem les traduccions que ens han proporcionat els col·laboradors a partir d'un mateix text original i d'un mateix encàrrec i establirem paral·lelismes i diferències respecte a aquelles diacultures de la paracultura jurídica. Així mateix, establirem el grau d'homogeneïtat que presenten les traduccions, agrupades per la llengua meta (català o espanyol).

Hem de reconèixer que en l'anàlisi de les traduccions ens ha estat molt difícil allunyar-nos d'una idea pròpia de qualitat i, especialment, de relació amb l'original per poder accedir als mecanismes reals que utilitzen els traductors en la redacció del seu producte. Això no obstant, hem de fer necessàriament alguns comentaris que relacionen les diferents traduccions amb l'original per establir comparacions que esperem podem oferir sense el perjudici de l'equivalència necessària. Val a dir també que farem referència a la norma lingüística en els casos en què vegem particularitats destacables. Així com en l'anàlisi dels originals no hem avaluat les divergències respecte a la norma, en la descripció de les traduccions cal que adoptem aquest mateix punt de vista per identificar regularitats, però creiem necessari cloure aquestes comparacions amb una avaluació, atesa la responsabilitat lingüística del traductor i la finalitat del nostre estudi, que seria millorar les condicions laborals del traductor jurídic i jurat, cosa que no perseguíem amb els sectors productors dels originals. Aquesta millora esmentada s'ha d'entendre, llavors, en diversos sentits. Així, creiem millorable la posició del traductor en la societat, però també entenem urgent una millora de la posició de la societat en el col·lectiu, això és, la voluntat de

servei a la societat que té el professional i que esdevé un dels fonaments de tota professió (vegeu capítol 1).

Volem comentar que l'anàlisi de les traduccions en general ens ha suposat entrebancs considerables a causa de la manca de patrons ben definits. En un principi, intentàvem buscar una regularitat major de la que realment existeix en la producció textual dels traductors jurídics i jurats. Ara no ens referim a la producció conjunta sinó als textos individuals que cada autor ens havia proporcionat. Per això, creiem força destacable aquesta manca de regularitats de gran abast i aquest fet ens porta a adoptar un canvi metodològic per a l'estudi de les traduccions. Si en un principi havíem afavorit els postulats de l'escola de la manipulació per a la descripció de traduccions i per a l'exposició dels resultats (això és partir del text traduït per no córrer el perill d'idolatriar o sacralitzar l'original), veiem que una anàlisi isolada de textos traduïts ens faria perdre matisos que podem arribar a assolir, en canvi, des d'un punt de vista contrastiu de textos originals i traduccions. Això no obstant, volem remarcar que tot i que la descripció es desenvolupe com una comparació, l'anàlisi l'hem duta a terme sobre les traduccions en primer lloc, i tan sols després hem acarat els textos traduïts amb l'original. A més a més, aquest original l'hem analitzat amb els recursos del model *després* de l'anàlisi de les traduccions, ja que per descriure la producció dels juristes havíem escollit expressament textos que no faríem servir com a original.

Després de fets aquests aclariments, exposarem els resultats d'aquesta anàlisi per descobrir els mecanismes lingüístics que posen en marxa els traductors i com actuen davant els trets de l'original. Exposarem de forma particularitzada l'anàlisi d'algunes traduccions per poder generalitzar les observacions posteriorment (amb les reserves escaients) per referència al conjunt del corpus. Per a l'exposició, dividirem els textos en dos grups: les traduccions a l'espanyol i les traduccions al català.

9.3.1. Descripció de la mostra

En el cas de les traduccions a l'*espanyol*, hem escollit dos exemplars (C01EH i C17EH) per exposar-ne els trets amb més detall. Aquests dos exemplars responen als pols de comportament textual que hem identificat en analitzar les traduccions que ens van trametre els traductors. Aquesta representativitat podria escaure també a altres traduccions del corpus, però n'hem triat dues en concret produïdes per persones que

responen a un perfil totalment distint. Tot i així, no volem atribuir cap biunivocitat a la relació entre perfil i materialització lingüística, ja que, com veurem, els extrems que ocupen aquests dos traductors i l'espai intermedi estan habitats de forma irregular per persones amb característiques heterogènies. Per no deixar de banda aquesta diversitat, farem referència a altres traduccions a l'hora de generalitzar comentaris en la mesura de les possibilitats del corpus.

Val a dir que els diferents textos presenten una diferència notable quant al contingut que ocasiona el fet que alguns són traduccions de la primer versió de 500 paraules del document original, mentre que d'altres corresponen a la segona versió de 330 paraules. Respecte als motius d'aquesta diferència, pot veure's el capítol 5 (p. 287).

Els criteris que hem seleccionat a l'hora de definir els perfils per a la comparació són:

- a) el grau de familiaritat amb el gènere, materialitzat en el nombre de vegades que l'han traduït,
- b) els anys d'experiència en la traducció professional,
- c) la formació universitària rebuda,
- d) la dedicació a la traducció jurídica respecte al total de l'activitat laboral,
- e) l'especialització en el parell d'idiomes d'aquest encàrrec (anglès i català o espanyol),
- f) la combinació de l'exercici de la traducció professional amb altres activitats laborals, i
- g) el mètode de traducció que declaraven haver posat en funcionament per a aquesta traducció en els qüestionaris.

Les traduccions a l'espanyol que hem aconseguit finalment per al nostre estudi provenen d'una mostra representativa de traductors atenent als criteris exposats. Pel que fa a les traduccions al *català*, el corpus de què disposàvem era de només quatre exemplars i una vegada feta l'anàlisi no vam identificar les mateixes variacions que en les traduccions a l'espanyol, sinó que s'adoptaven amb bastant regularitat els mecanismes identificats que s'acosten més a un dels dos extrems. Pel que fa als perfils dels traductors, tampoc no és una mostra representativa de les opcions

possibles respecte als criteris seleccionats, de forma que en aquest sentit l'anàlisi i les conclusions seran força més limitades.

En l'exposició farem referència als textos traduïts a través de la denominació que hi hem assignat. Aquesta denominació és un codi que comença per la inicial de *conveyance* (a diferència dels arxius de qüestionaris que s'iniciaven amb una *Q*) i que continua amb un número que hi hem assignat d'acord amb l'ordre de recepció del text. Aquest número té dues xifres també en els 9 primers casos perquè el sistema operatiu amb què treballarem ordenaria els arxius de manera que C10XX aniria entre C1XX i C2XX, mentre que nosaltres preferíem la seqüència decimal. Tot seguit, la nomenclatura adoptada assigna una *E* com a inicial d'*espanyol* per a les traduccions a aquesta llengua i una *C* com a inicial de català per a les traduccions a aquesta altra. Finalment, el darrer caràcter és *D* per a traductores dones i *H* per a homes. Val a dir que aquesta caracterització per raó de sexe ens ha servit de poc, però en separar les traduccions i els qüestionaris vam voler mantenir la informació per si ens oferia dades significatives a l'hora d'interpretar els resultats. D'aquesta manera, l'arxiu C04EH seria la traducció rebuda en quart lloc que correspon a una persona del sexe masculí habilitada per a la traducció jurada entre l'anglès i l'espanyol.

Una vegada explicada la denominació amb què ens referirem a les traduccions, incloem les taules següents, on pot veure's el perfil dels col·laboradors en relació amb la traducció que ens van facilitar. La primera taula fa referència a les traduccions que van adoptar el català com a llengua meta, mentre que la segona detalla els perfils dels autors de les traduccions a l'espanyol.

TRADUCCIÓ	C04CD	C06CH	C13CH	C15CD
Quantes vegades ha traduït textos d'aquest gènere?	Entre 1 i 10	Entre 1 i 10	Cap	Entre 10 i 50
Quina és la seua formació universitària?	Filologia	Filologia	Traducció	Traducció
Quin percentatge del temps laboral dedica a la traducció jurídica?	0-10%	0-10%	0-10%	10-20%
Quan va començar a traduir?	1995-2000	1991-1995	1995-2000	1981-1985
L'anglès i el català/espanyol són el parell d'idiomes amb què treballa amb més freqüència?	No especifica	No	Sí	No
Té una altra feina?	No	Sí	No	No
Pretén que la traducció sembla un text original?	Seria desitjable	No	No	Sí
Com vol aconseguir que sembla un original o una traducció?	Acceptabilitat	Marques	No contesta	Acceptabilitat

Taula 27. Perfils dels autors de les traduccions al català

Traducció	C01EH	C02ED	C03EH	C05EH	C06CH	C07ED	C08ED	C09ED	C10ED	C11EH	C12ED	C13CH
Quantes vegades ha traduït textos d'aquest gènere?	Més de 50	Entre 1 i 10	Cap	Cap	Entre 1 i 10	Entre 10 i 50	Altres opcions	Entre 1 i 10	Entre 1 i 10	Altres opcions	Altres opcions	Cap
Quina és la seua formació universitària?	Traducció	Filologia	Filologia	No específica	Filologia	Filologia	Traducció	Traducció	Traducció	Traducció	Traducció	Traducció
Quin percentatge del temps laboral dedica a la traducció jurídica?	10-20%	50-60%	10-20%	0-10%	0-10%	70-80%	50-60%	90-100%	0-10%	20-30%	0-10%	0-10%
Quan va començar a traduir?	1995-2000	1991-1995	1991-1995	1991-1995	1991-1995	Abans de 1980	1981-1985	2001	1991-1995	1985-1990	1995-2000	1995-2000
L'anglès i el català/espanyol són el parell d'idiomes amb què treballa amb més freqüència?	No (inversa)	Sí	Sí	Sí	No	No (inversa)	No	Sí	Sí	Sí	No	Sí
Té una altra feina?	Sí	No	No	No	Sí	No	No	No	Sí	Sí	Sí	No
Pretén que la traducció sembla un text original?	Sí	No	No	No	No	No	No	Seria desitjable	No	No	Sí	No
Com vol aconseguir que sembla un original o una traducció?	Marques	No contesta	No contesta	Marques	Marques	Altres	No contesta	Acceptabilitat	No contesta	Altres	Acceptabilitat	No contesta

Taula 28. Perfils dels autors de les traduccions a l'espanyol (I)

Traducció	C14EH	C15CD	C16ED	C17EH	C18EH	C20ED	C21EH	C22ED
Quantes vegades ha traduït textos d'aquest gènere?	Cap	Entre 10 i 50	No contesta	Entre 10 i 50	Entre 10 i 50	Entre 1 i 10	Entre 1 i 10	Entre 10 i 50
Quina és la seua formació universitària?	Filologia	Traducció	Traducció	No contesta	No especifica	Traducció	Filologia	Dret
Quin percentatge del temps laboral dedica a la traducció jurídica?	20-30%	10-20%	60-70%	0-10%	0-10%	0-10%	40-50%	90-100%
Quan va començar a traduir?	1991-1995	1981-1985	1985-1990	Abans de 1980	Abans de 1980	1991-1995	1981-1985	1985-1990
L'anglès i el català/espanyol són el parell d'idiomes amb què treballa amb més freqüència?	Sí	No	No	Sí	Sí	Sí	Sí	Sí
Té una altra feina?	No	No	Sí	No	No	Sí	Sí	No
Pretén que la traducció sembla un text original?	No	Sí	Seria desitjable	No	No	Seria desitjable	No	No
Com vol aconseguir que sembla un original o una traducció?	No contesta	Acceptabilitat	Acceptabilitat	Adequació	Adequació	Acceptabilitat	No contesta	Acceptabilitat

Taula 29. Perfils dels autors de les traduccions a l'espanyol (II)

9.3.2. Les traduccions a l'espanyol

D'acord amb el model d'anàlisi que adoptem en aquest treball per a l'estudi de les traduccions (Marco Borillo, 2002), tractarem els mecanismes a través dels quals s'aconsegueix la cohesió del text, com s'expressa la funció ideacional del llenguatge que ens remet a l'experiència i a l'estructuració d'aquesta, com es fa palesa en el discurs la funció interpersonal que materialitza les relacions entre els participants de la comunicació i, finalment, com s'ordeix el discurs en la funció textual del llenguatge.

- Cohesió
  - negociació
  - identificació dels participants
  - relacions lògiques
  - relacions ideacionals
- Funció ideacional, *transitivitat*
  - Estructures transitives
  - Agència
- Funció interpersonal, *mode*
  - estructura de la clàusula
  - actitud
  - modalitat
  - opcions temàtiques
- Funció textual, *tema*
  - donat i nou
  - tema i rema
  - mètodes de desenvolupament

Taula 30. Esquema de progressió de l'anàlisi lingüística

9.3.2.1. La cohesió

En l'estudi de la cohesió, seguint l'ordre exposat en el model d'anàlisi, tractarem el funcionament de la negociació materialitzada en l'estructura clausal del text, com s'identifiquen els participants d'aquestes clàusules, les relacions lògiques que les vinculen i les relacions ideacionals que s'estableixen en el discurs. Així, veurem per separat la materialització lingüística en aquest sentit de les traduccions C01EH i C07EH i hi relacionarem la resta de mostres que ens han proporcionat diferents traductors.

C01EH

ESTRUCTURA CLAUSAL

En la presentació, observem una única proposició declarativa on se'ns informa de la signatura del document, de la natura d'aquest i se'ns presenten les parts implicades. Tot seguit, se'ns ofereixen les definicions que han de guiar la interpretació de les clàusules que ens exhorten a entendre d'una determinada manera i no d'una altra els termes que apareixeran al contracte més endavant. A continuació se'ns exposen els antecedents de fet amb més proposicions declaratives. En el cas dels textos originals, havíem vist que aquesta part podia interpretar-se com una oferta de béns, però en aquest cas la traducció ens planteja una acceptació de la finca per part del venedor, en el que resulta un fals sentit respecte al context de situació que altera l'estructura de l'intercanvi, ja que en aquest cas la contestació s'anteposa a qualsevol iniciació (el traductor d'aquesta versió de 330 paraules del text original comptava amb la versió més extensa on apareixia la iniciació i la contestació d'aquesta part de l'intercanvi; vegeu l'explicació a les diferències de longitud en el capítol 5, pàgina 287). Seguidament, el text materialitza l'intercanvi de béns que en aquest cas planteja l'estructura d'iniciació i contestació a través de propostes oferents. Finalment, el document clou amb l'oferta d'informació que ens comunica l'acord de les parts respecte a les clàusules estipulades.

IDENTIFICACIÓ DELS PARTICIPANTS

Quant a la identificació dels participants, el text preserva l'ús de la coreferència del text anglès per introduir les parts del contracte («el venedor» i «el comprador») i la presentació de l'expressió coreferent s'efectua postposada i, en conseqüència,

esdevé més clarament relacionable, a diferència dels textos catalans o espanyols. En un sol cas, les parts apareixen esmentades conjuntament amb una sola expressió i en aquesta ocurrència es fa servir també un coreferent («las partes firmantes»). Ens criden l'atenció respecte als coreferents algunes qüestions tipogràfiques, ja que la forma com s'introdueixen en la presentació i en l'apartat de definicions, a través de la distinció proporcionada per les cometes simples, és poc habitual en espanyol i està destinada generalment a introduir traduccions (vg. Martínez de Sousa, 2001). A més a més, a causa de la divergència respecte a l'anglès dels textos originals en espanyol en termes de coreferència (l'espanyol prefereix la repetició), hem de determinar l'estranyesa d'aquesta distinció respecte al sistema receptor.

D'altra banda, també en relació amb qüestions tipogràfiques, advertim que, tot i que en la presentació el traductor opta per una majúscula inicial (típica però no obligatòria en els textos en anglès consultats, però no en els catalans ni espanyols del corpus), les successives referències es materialitzen invariablement amb minúscules.

En el cas d'altres participants, també es fan servir coreferents, que s'anteposen en aquest cas al concepte al qual fan referència. Així, «los Medios» i «la expresión 'Area [*sic*] Interna Bruta'» són coreferents que s'anteposen (com ocorre en les escriptures catalanes) al concepte que recullen en aquest text. En aquests casos, creiem que és decisiu el principi de pes final, atès que la precisió conceptual constitueix informació nova, amb les reserves derivades del fet que els membres de la paracultura hi estan familiaritzats.

'Arrendatario' excluye a cualquier arrendatario por un plazo determinado igual o inferior a 21 años

En conjunt, el mecanisme que aquest text utilitza amb més freqüència per reprendre els participants és, com ocorre amb el text original, la coreferència, seguit pels pronoms personals (les cursives són nostres).

En consideración del precio de compra [...] *el vendedor* como dueño eficaz cede *al comprador* la propiedad por separado ACOMPAÑADA de la servidumbre real *del comprador* de dicha propiedad y de cada una de *sus* partes EXCEPTUANDO y RESERVANDO la servidumbre *del vendedor* de la propiedad retenida y de cada una de *sus* partes PARA EXIGIR *al comprador* el pleno dominio

En aquest sentit val a dir que la concordança possible en anglès amb el posseïdor ha causat problemes a aquest traductor i provoca una ambigüïtat que fa dubtar si els arrendataris als quals fa referència la clàusula següent són dels drethavents del venedor només o d'aquests i del mateix venedor:

'el Vendedor' incluirá a sus sucesores a título en la propiedad retenida (tal y como se define más abajo) a sus respectivos arrendatarios y a todos aquellos que tengan derecho a la misma

Un participat destacat d'aquest intercanvi lingüístic és el mateix text que testimonia i executa la compravenda. En els textos originals anglesos, les convencions imposen un seguit de referències a aquest document (sovint fixades en fórmules fraseològiques) que empren mecanismes lingüístics particulars (adverbis compostos d'una o diverses preposicions i els adverbis de lloc *here* o *there*). En els documents original en espanyol i català aquesta autoreferència textual no és habitual i, a tot estirar, es produeixen referències a parts del document (*ut supra*, *clàusula X*, etc.). En aquest sentit, trobem interessant examinar el comportament de les traduccions per veure quines convencions predominen en la redacció de traduccions. El text proposat remet tan sols quatre vegades a si mateix, però tres d'aquestes referències es concentren en la fórmula final. Així doncs, estudiarem amb quina freqüència opten els traductors per fer referència al document que tradueixen en la seua redacció.

Traducció	Hi fa referència?	Text de la referència
C01EH	Sí (1 vegada)	EN TESTIMONIO de lo cual las partes firmantes firman y sellan el presente la fecha arriba mencionada.
C02ED	Sí (2 vegades)	EN PRUEBA DE SU CONFORMIDAD, las partes firman y sellan el presente instrumento en la fecha que figura en su encabezamiento.
C03EH	No	
C05EH	Sí (1 vegada)	EN TESTIMONIO DE LO CUAL, las partes sellan y firman la presente en la fecha indicada.
C07ED	No	
C08ED	Sí (1 vegada)	EN FE DE LO CUAL las partes estampan en la presente escritura sus sellos y firmas con fecha arriba mencionada.
C09ED	Sí (3 vegades)	EN FE DE LO CUAL las partes del presente incorporan al presente su firma y sello en la fecha mencionada al principio de este documento
C10ED	Sí (1 vegada)	Como prueba de conformidad las partes aquí reunidas han suscrito y sellado este acuerdo en la fecha anteriormente citada.
C11EH	Sí (1 vegada)	FE DE LO CUAL las partes presentes firman y rubrican la presente escritura en la fecha mencionada más arriba.
C12ED	Sí (1 vegada)	En testimonio de lo expuesto, las partes del acuerdo estampan a continuación sus sellos y sus firmas en la fecha indicada anteriormente.
C14EH	Sí (1 vegada)	Y para que conste, las partes firman y sellan la presente en la fecha mecionada al principio.
C16ED	Sí (1 vegada)	EN FE de lo cual las partes imprimen aquí sus sellos y firman en fecha indicada al principio.
C17EH	Sí (1 vegada)	En TESTIMONIO de lo cual las partes indicadas en este documento han estampado sus sellos y firmas en la fecha arriba indicada
C18EH	No	
C20ED	Sí (1 vegada)	En fe de lo cual las partes aquí implicadas fijan sus sellos y extienden sus firmas con fecha arriba indicada.
C21EH	Sí (1 vegada)	En testimonio de lo cual ponen aquí su sello y firma en la fecha arriba mencionada.
C22ED	No	

Taula 31. Autoreferència de les traduccions al document escrit en tot el corpus estudiat de traduccions a l'espanyol

Els mecanismes utilitzats són diversos, però predomina clarament la coreferència («el presente», «la presente», «el presente documento», «este

documento», etc.), tot i que també apreciem referents possessius («su encabezamiento») i adverbials («aquí»).

RELACIONES LÒGIQUES

Quant a les relacions lògiques, començarem com hem fet en altres ocasions amb el nivell macrotextual. En aquest cas tenim que el traductor ha decidit distingir amb majúscules en bloc les parts que no s'assenyalen amb altres mitjans, com és l'ús d'epígrafs, i així ho fa també el document anglès. Els epígrafs segueixen les convencions tipogràfiques de l'original i empen numeració decimal sense punt darrere de la darrera xifra i negreta (de nou, convencions de l'anglès). Cal dir pel que fa a la connexió que produeixen els epígrafs que aquesta és desorientadora en el darrer cas, ja que la part efectiva de les donacions s'anomena «contrato de compraventa», que és l'equivalent pel qual s'havia optat també per a la denominació del gènere. Això no obstant, no podem considerar que el contracte es limite a una de les clàusules i en conseqüència ho considerem un error del traductor. D'altra banda, en la introducció de l'acceptació (*habendum*), el traductor ha optat per mantenir un verb no finit, per a la qual cosa ha modificat el sentit de l'original i ha produït una falta de referència del seu text respecte al context de situació de la compravenda.

Pel que fa a la *connexió* que s'estableix entre les diferents clàusules, domina la parataxi amb connexió implícita, mentre que quan s'utilitza una connexió explícita les relacions són hipotàctiques i generalment presenten una natura additiva (seguida en rellevància per les connexions de conseqüència, enteses en sentit ampli com exposàvem al capítol 3 d'aquest treball). Volem destacar dos casos idiosincràtics en què es produeix una falta de cohesió sintàctica, amb clàusules dependents que no troben el final que ens fan esperar. Així, l'oració que presenta el document i les parts contractants és una clàusula sense verb finit, per la qual cosa esperaríem veure-la completada posteriorment. Tanmateix, la fórmula següent inicia una nova oració i en la resta del text no veiem cap fragment que reprengui sintàcticament la presentació del text. També a l'apartat de definicions que introdueix els diferents termes i les precisions conceptuals, observem una clàusula condicional inacabada que sembla que s'haja de completar amb els subapartats que segueixen. Tanmateix, aquests actuen lingüísticament com a oracions sintàcticament independents sense acabar la subordinada amb el complement que demana:

En el presente contrato de compra-venta siempre que el contexto se refiera a:

1.1 'el Vendedor' incluirá a sus sucesores [...]

Així doncs, veiem que la traducció introdueix alguns elements que aporten complexitat al text i dificulten la comprensió. Ja que aquests trets no responen a convencions de la paracultura d'arribada, la dificultat abasta també en aquest cas els lectors especialitzats.

RELACIONES IDEACIONALS

Quant a les relacions ideacionals que palesa el text, la *terminologia* presenta particularitats que l'allunyen de les convencions d'arribada en alguns casos en què la referència és igualment típica de les dues paracultures i que en conseqüència produeixen cadenes lèxiques amb anelles febles per al lector de la paracultura jurídica, ja que «la propiedad» («the property» en anglès) s'expressa generalment amb *la finca*. També els coreferents utilitzats per a les parts contractants no són els més habituals, que serien *la part compradora* i *la part venedora*, tot i que sí són opcionals i en conseqüència no resulten estranys al gènere. En altres casos, es torna a fer ús d'opcions poc freqüents (atenent al corpus que consultem), com és l'ortografia dels termes, ja que és més usual *compraventa* que no «compra-venta».

Un darrer aspecte que inclourem en aquest apartat de terminologia és la denominació de les institucions. En aquesta traducció, s'ha optat per donar-nos la traducció sense cap referència afegida a la cultura original, de forma que no podem derivar del text l'alteritat de les institucions, que adopten fins i tot formes jurídiques típicament espanyoles («Sociedad Anónima de Tasadores y Subastadores»). Creiem, de nou, que així la traducció perd referència al context de situació.

Pel que fa a la *fraseologia*, aquesta no és la convencional de les escriptures, que remet a un context de situació totalment diferent (amb una compareixença física davant un tercer imparcial), però tampoc acull la formulació dels contractes privats, com podria ser la següent per a la fórmula final que clou el document:

Y EN PRUEBA DE CONFORMIDAD, las Partes, después de leer detenidamente el documento lo ratifican y firman, por duplicado ejemplar y a un solo efecto, en la ciudad y fecha ut supra indicada.

El traductor opta per traduir la unitat fraseològica de forma literal amb poques excepcions, com és la introducció del modificador «firmantes» per a les parts i la transformació de les nominalitzacions («the parties hereto have hereunto affixed their *seals and signatures*», la cursiva és nostra) en processos materials expressats amb verbs («las partes firmantes *firman y sellan* el presente la fecha arriba mencionada», la cursiva és nostra). Això no obstant, cal que advertim que en un moment anterior del document (després de la presentació de les parts), el traductor qualifica el text d'*escriptura* i utilitza també un terme d'aquest tipus de documents com és *donar fe* (tot i que amb un subjecte inanimat que no seria prototípic de la paracultura jurídica espanyola, on qui *dóna fe* és el notari).

RESUM DELS TRETS MÉS RELLEVANTS DE LA TRADUCCIÓ C01EH

Amb aquest tret i d'altres de semblants, podem apreciar que en aquesta traducció s'esdevé una lluita entre convencions de l'espanyol i de l'anglès en el nivell textual. La resolució d'aquestes oscil·lacions presenta un producte mixt. Tanmateix, les diverses errades i altres factors qüestionables que hi hem localitzat ens fa dubtar de la representativitat d'aquesta traducció, per la qual cosa haurem d'esperar abans de definir-nos en aquest sentit.

C07ED

Aquesta traducció, de la versió de 500 paraules del text original, presenta trets molt diferents a l'original des de l'estructura visual, que intenta adaptar-se a la dels contractes espanyols. Aquesta decisió gràfica afecta també altres nivells de la materialització lingüística.

ESTRUCTURA CLAUSAL

En l'estructura de l'intercanvi, però, manté la de l'original, que presenta en primer lloc les parts amb proposicions declaratives i continua amb la definició dels termes amb propostes exhortatives que requereixen del lector que done un sentit i no un altre als diferents termes. Tot seguit, se'ns ofereixen els antecedents de fet amb noves proposicions declaratives i en la tercera clàusula trobem l'intercanvi de béns i

serveis, en el qual s'ofereix en primer lloc informació sobre el bé, els drets i els deures que s'alienen en l'intercanvi i a continuació es demana al comprador que adquireisca la propietat a un títol particular. Finalment, les parts informen de la conformitat amb el que s'ha exposat en la resta del document.

Trobem destacat que el penúltim pas de la negociació siga en la traducció una proposta exhortativa que el venedor fa arribar al comprador. A més a més, les majúscules que inicien aquesta part del document (*habendum*) es releguen en la traducció fins a la paraula lèxicament marcada, per comptes d'encapçalar aquesta part de l'intercanvi. Tanmateix, cal advertir que la traductora ha marcat amb roig aquest fragment en concret per advertir-nos que no ha pogut solucionar els problemes que hi ha trobat, de forma que les irregularitats troben explicació.

ELS PARTICIPANTS

Pel que fa als mecanismes a través dels quals es reprenen els participants del discurs, destacarem en primer lloc els que remeten a les parts contractants. En aquest sentit, la traductora utilitza predominantment la coreferència, el mecanisme de l'original anglès, que podem trobar també en un original espanyol del corpus, però no fa servir la distinció tipogràfica de l'original, sinó que adopta les cometes dobles, unides a la majúscula inicial, de la mateixa forma que el document original en espanyol de què parlem. Això no obstant, en aquesta traducció no es fa servir la negreta que utilitza l'original espanyol en el moment en què presenta la coreferència, que d'altra banda no seria necessària atès que ja es combinen dos mecanismes tipogràfics de distinció. En la resta de casos en què s'introdueixen els coreferents de les parts, es manté la majúscula inicial, però no les cometes, que s'empren només en un altre cas, en la part de definicions. A aquest comentari cal fer l'excepció del coreferent que engloba tots dos contractants en la fórmula final, en què es fa servir una expressió amb minúscules («las partes»).

Per a les parts, però, la coreferència no és l'únic mecanisme pel qual es reprenen aquests participants en el discurs, ja que observem també la referència a través de pronoms. Amb tot, les coreferències són el mecanisme destacadament predominant, fins i tot en major mesura que l'original anglès, per qüestions relacionades amb el sistema lingüístic que els permeten distingir a través de pronoms algunes ambigüitats que l'espanyol no pot solucionar de la mateixa forma. Així, la

traducció d'aquest fragment respon a l'original que reproduïm a continuació (la cursiva és nostra):

"el Vendedor" comprenderá también a quienes le sucedan en los derechos de propiedad sobre la Finca Retenida (según se define a continuación), los arrendatarios *del Vendedor* y de sus derechohabientes, y quienes posean derechos de propiedad por medio de alguno de los mismos

'the Vendor' shall include his successors in title to the Retained Estate (as defined below) *his* and their respective lessees and those deriving title through any of them

En relació amb altres participants, també es prefereixen els coreferents tot i que no sempre apareguen determinats en l'apartat de definicions. Tipogràficament, amb tots els coreferents es fa servir la majúscula inicial. Un darrer comentari pel que fa a la coreferència és que en un cas per a un mateix referent es fan servir dues coreferències distintes («Finca Segregada» i «Finca Separada»), però aquest és un cas únic i podem atribuir-lo a un descuit de la traductora, que no té atribuït un terme fix per al concepte que es planteja en aquest segment.

Pel que fa a la presentació de les expressions de coreferència en el discurs, aquestes es posposen a la definició de les parts en la presentació (com ocorre en espanyol i en anglès i a diferència dels textos catalans que hem vist) i s'anteposen en la part de definicions (cosa que també ocorre en el text espanyol que defineix termes per a la interpretació del document).

RELACIONES LÓGICAS

Quant a les relacions lògiques que articulen la cohesió del text, podem veure en un nivell macrotextual que el text s'articula entorn d'oracions vinculades per parataxi. Així, la primera introdueix les parts que fan constar una sèrie de dades i amb connexió implícita trobem un altre gran bloc introduït per un verb («manifiestan») que comparteix el subjecte amb l'oració anterior. Finalment, i de nou amb connexió implícita, apareix una oració independent que clou la traducció.

Pel que fa a les connexions implícites que s'esdevenen entre aquestes oracions independents, hem de dir, atenent al context de situació i al context de cultura, els quals imposen unes parts determinades per al document, que la relació és un tant deficitària, per tal com quan s'introdueix la part amb «manifiestan», una de les

introduccions convencionals per a la part expositiva, ja hem llegit manifestacions que s'introdueixen amb una oració diferent que ens aporta la mateixa informació semàntica («por la presente escritura [las partes] hacen constar»). De fet, en la part introduïda per aquell verb apareixen pactes que no trobaríem en la part expositiva i a continuació es passa directament a atorgar el document.

En la resta del document, s'estableixen relacions paratàctiques entre els diferents paràgrafs a excepció de la part introduïda amb «manifiestan» fins al títol que introdueix un nou apartat. En aquest cas, les clàusules se subordinen a aquest verb amb relacions additives. En un altre cas, la clàusula que introdueix les definicions és la subordinada que s'anteposa als diferents paràgrafs.

En la presente escritura de transmisión de propiedad, cuando así lo admita el contexto:

1.1 "el Vendedor" comprenderá también a quienes le sucedan en los derechos de pro

A més de la relació entre els paràgrafs, a dins de cada un d'aquests es presenta invariablement una única oració en la qual les clàusules es relacionen amb hipotaxi. Amb això, podem veure que la traducció presenta una gran complexitat gramatical que en ocasions supera la de l'original i que l'acosta als textos redactats originalment en espanyol.

RELACIONES IDEACIONALS

Pel que fa a les relacions ideacionals, trobem molt interessants les opcions que escull la traductora per anomenar les diferents parts del document. En un primer moment, el document rep el títol «escritura de transmisión de propiedad» que situa el text en un pla diferent als originals anglesos (tot i que el document siga un *deed*, les convencions situacionals d'aquest són molt diferents de les escriptures), però també diferent a l'espanyol, atès que les escriptures amb què s'atorguen les compravendes s'anomenen invariablement *escripturas de compravenda*. Així doncs, el títol és conceptualment més explícit del que acostuma a donar-hi la paracultura receptora.

A continuació, apareix una fórmula d'introducció de les parts («reunidos») que remet aquesta vegada a la paracultura meta, en què les compravendes públiques s'han d'atorgar en presència de les dues parts i del notari, com a tercer imparcial. Tot

seguit, la fórmula que introdueix la primera exposició del document reprèn el concepte d'escriptura i opta per una forma verbal («hacen constar») que ens allunya del gènere espanyol, en què el notari *dóna fe*, i també de la introducció típicament original de la part expositiva en la paracultura espanyola («manifiestan», «exponen» o «parte expositiva»). En aquest cas, l'estranyesa de la clàusula per al gènere pot ser un desencadenant de l'alteració, atès que després d'aquestes definicions la traductora introdueix un «manifiesta» que indica (de la mateixa forma que «hacen constar») la introducció d'antecedents de fet amb una fórmula típica de la cultura de recepció. Finalment, però, no s'escullen fórmules d'aquest tipus per a la part efectiva (com serien «pactos», «cláusulas» o «acuerdan») en la qual es prefereix una expressió que remet més clarament al contingut concret de la clàusula («transmisión de propiedad»). Per cloure el document i expressar l'acord de les parts en relació amb els pactes adoptats, la traductora escull una fórmula més acostada a la cultura meta que la que vèiem en el cas de C01EH («en prueba de conformidad con cuanto antecede»).

Així doncs, en aquest nivell macrotexual, les relacions de la *terminologia* no ens remetent a una paracultura única, sinó que se situen en un espai intermedi que beu alhora dels originals de les dues paracultures. El resultat, atès que aquestes opcions afecten la part més visible del document, és un producte marcadament aliè a la paracultura de recepció, amb convencions pròpies.

En un nivell més local, quant a la terminologia, aquesta remet a xarxes presents en la cultura de recepció i així s'empra «el Vendedor», «el Comprador» o «la Finca» i en altres casos s'empren tries lèxiques que remetent a termes paraculturalment fixats, com és «Superficie Interior Bruta», una expressió aliena a la cultura formada per col·locacions típiques.

Pel que fa als *referents culturals* que apareixen en el text, la traductora opta per deixar les denominacions de les institucions en anglès i afegir una traducció a mig camí entre l'adaptació i la traducció literal i, quant al document redactat en el si d'una d'aquestes institucions, prefereix la traducció sense referència al títol original, tot i que l'ús de majúscules ens el presenta com un volum real. Cal advertir que les traduccions s'incorporen al text entre claudàtors, de forma que la traductora avisa tipogràficament el lector de la seua intromissió.

la expresión "Superficie Interior Bruta" tiene el significado que se le atribuye en el Código de Prácticas de Medición de la Royal Institution of Chartered Surveyors [Real Colegio de Topógrafos] y la Incorporated Society of Valuers and Auctioneers [Colegio Oficial de Tasadores y Subastadores] de diciembre de 1989, y cuando sea necesario calcular una Superficie Interior Bruta de acuerdo con la presente escritura de transmisión de propiedad y a los efectos de la misma, el cálculo correspondiente se hará conforme al Código citado

Un altre tret destacat d'aquesta traducció és l'ús de col·locacions típiques de la paracultura de destinació. Així, «con domicilio en», «suscribir [...] pactos», «a título de», «importe», «acusa recibo» o «la fecha consignada» són expressions que apareixen amb una freqüència important en el gènere. En altres casos, però, s'empren alternatives que resulten estranyes com pot ser «adhieren sus sellos» i «ponen sus firmas» que intenten seguir més de prop la forma en què s'expressa el document original.

Pel que fa als mitjans que utilitza per materialitzar les relacions ideacionals del text, la traducció prefereix la repetició a la referència, com pot apreciar-se en aquest fragment (la cursiva és nostra):

Si "los Medios" son los sistemas de desagüe, alcantarillado y bombeo, la red y las tuberías de *suministro* de gas, los sistemas de *suministro* de agua para el *suministro* de vapor, las instalaciones de *suministro* eléctrico

En aquest mateix fragment, però, veiem també l'ús de sinònims (en sentit reduït) per a una realitat anàloga, com és «los *sistemas* de suministro de agua» i «las *instalaciones* de suministro eléctrico». Tanmateix, aquest cas no fa referència a una realitat jurídica, sinó que el document ens remet a un camp d'experiència diferent, per la qual cosa hem de considerar amb reserves aquesta sinonímia. En altres casos, la preferència per la repetició és destacada a fi d'aconseguir la precisió màxima (la cursiva és nostra):

[...] todas las *obligaciones contraídas* o *asumidas* por más de una *persona*, ostentando la misma calidad, se entenderán *contraídas* o *asumidas* por dichas *personas* con carácter mancomunado y solidario

També en la referència de conceptes més destacadament jurídics, s'adopta la repetició, com és el cas del nom del document, en el qual s'oscil·la entre coreferents (que comporten la repetició d'una part del nom) i repetició lèxica (la cursiva és nostra):

abonado por el Comprador al *Vendedor* (de cuya entrega el *Vendedor* acusa recibo)

"las *Servidumbres* del Comprador" son las *servidumbres*

A continuació reproduïm les ocurrències que reprenen el document en el text: «escritura de transmisión de propiedad», «por la presente escritura», «[e]n la presente escritura de transmisión de propiedad», «la presente escritura», «la presente escritura de transmisión de propiedad» i «la presente escritura».

RESUM DELS TRETS MÉS RELLEVANTS DE LA TRADUCCIÓ C07ED

En els trets identificats, hem pogut observar la creació de convencions que incorporen característiques dels discursos de les dues paracultures amb una barreja pròpia de les traduccions. Les relacions lògiques que articulen el text, la terminologia, la fraseologia, les col·locacions i, en gran part, el tractament tipogràfic dels coreferents, entre d'altres, remetent a la cultura de destinació, que també ens recorda la distribució gràfica del document. En canvi, els mecanismes d'identificació ens fan adonar-nos de l'alteritat del document, ja que s'adopten els de la cultura original. També és indicatiu d'aquesta alteritat —tot i que no ens remet al text original— la denominació del document com a *escritura* (un referent de la cultura receptora) *de transmisión de propiedad* (que no apareix com a títol en les escriptures). En conjunt, la barreja de trets d'un i altre sistemes genèrics i la innovació en alguns casos ens ofereix un ens diferent de tos dos. Això no obstant, la falta d'homogeneïtat entre les diverses traduccions no ens permet identificar regularitats fixes en aquest sentit, per la qual cosa el tercer espai creat esdevé altament dependent de l'individu que crea la traducció.

9.3.2.2. La funció ideacional

En l'estudi de la funció ideacional de les traduccions, tractarem la transitivitat, això és el mecanisme gramatical pel qual s'actualitzen en el text els processos de diversa natura i es relacionen aquests amb els participants del discurs i amb les circumstàncies que els envolten. Així mateix, observarem si es produeixen processos interessants pel que fa a la introducció dels participants en el discurs (això és, els mecanismes que identifiquen o oculten l'agència dels processos) i en destacarem les irregularitats respecte als sistemes original i meta.

C01EH

ELS PROCESSOS

En primer lloc, pel que fa als processos que podem veure en aquesta traducció, podem constatar un lleuger increment quantitatiu de processos explicitats, si tenim en compte el nombre global. Si especifiquem la natura dels processos, les relacions són les que poden apreciar-se a la taula següent. La quarta columna de la taula expressa la variació percentual de la traducció respecte a l'original sobre el total de processos de cada text.

TIPUS DE PROCÉS I NOMBRE D'OCURRÈNCIES	ORIGINAL (2a VERSIÓ)	C01EH	VARIACIÓ
materials	22	17	- 18,8
mentals	0	1	+ 2,9
relacionals	3	6	+ 8,3
conduccionals	0	0	+ 0,0
verbals	5	9	+ 10,8
existencials	2	1	- 3,3
TOTAL	32	34	

Taula 32. Presència i natura dels processos apareguts al text original (versió reduïda) i a la traducció C01EH

Les diferències quantitatives en l'explicitació dels processos a través de verbs (formes finites i no finites) són molt reduïdes, però podem apreciar una reducció significativa en relació amb els processos materials. Així doncs, advertim que la

traducció prefereix la tendència menys activa de l'espanyol (vegeu el capítol 8 p. 519) i, alhora, manifesta de forma lleument més intensa la natura discursiva de l'acte que testimonia el document i, a la fi, també del dret, com ja hem comentat en altres epígrafs d'aquest treball (vg. 3.2.3.2).

Des d'una perspectiva local, el canvis més important respecte a la natura dels processos és el que afecta l'acceptació de l'intercanvi per part del comprador. Així, el procés material que escull l'anglès (*to hold*) té una natura verbal en la traducció (*exigir*), de forma que a priori podríem argüir que s'explicita la funció del document escrit en la paracultura jurídica com a factor que efectua i deixa constància de l'intercanvi a través de les accions verbals. En canvi, cal advertir que el procés pel qual opta el traductor (*exigir*) no troba referència semàntica en el context de situació i creiem que la variació respon a una mala comprensió del text que el porta a fer una tria insòlita i a traduir la donació efectiva expressada amb *to hold*, que remet alhora a la relació possessòria i a l'acció d'*agafar*, amb un procés merament verbal (*exigir*).

AGÈNCIA

Pel que fa a l'agència, en el cas dels processos verbals, la traducció oculta sistemàticament els dients animats, relacionats amb la redacció del document, i introdueix aquests processos verbals amb passives reflexives o verbs no finits. En altres casos on existeix un subjecte gramatical, aquest és inanimat, com ocorre amb el fragment «'la propiedad' hace referencia al terreno» o amb l'altre exemple «LA PRESENTE ESCRITURA DA FE como sigue». Tan sols trobem com a dient animat el venedor del procés que ja hem esmentat en el paràgraf anterior i que creiem que es tracta d'una errada de comprensió que ha provocat una redacció anòmala (tot i que l'autor té una experiència àmplia en la traducció professional d'aquest gènere). Val a dir que l'ocultació general dels dients apareix també de forma paral·lela a l'original.

Pel que fa als processos materials, la traducció palesa també una ocultació gramatical dels agents animats fins i tot en casos en què les parts contractants són els actors reals («EL PRESENTE CONTRATO DE COMPRA-VENTA firmado el [...]», «la propiedad retenida»), cosa que ocorre en un sol procés en l'original («Retained estate»). Tot i que quantitativament és una diferència poc important entre traducció i original, el fet que en tots els casos («a excepció de Retained estate») en què l'acció fa referència a les parts contractants (no als que s'encarreguen efectivament de la

compravenda, que serien els representants legals respectius) s'explicita l'agència real (bé com a actor bé com a circumstància a través de passives que la releguen), fa que ens resulte destacable com a tret idiosincràtic de la traducció.

En relació amb altres documents, també s'oculta l'agent en l'estructura de transitivitat, tot i que la clàusula ens remet a una institució (inanimada) que desdibuixa l'agència real: «the expression 'Gross Internal Area' has the meaning attributed to it by the Royal Institution of Chartered Surveyors [...]». Aquesta recuperació de l'agent (no gramatical) en la clàusula la podem trobar també en un cas amb subjecte gramatical inanimat, en la qual aquesta represa de l'agent real del procés material s'esdevé tot i que la construcció resulta forçada («cualquier medio [...] que haya sustituido a los actuales por parte del Vendedor»). Cal advertir que aquest cas de represa d'actors és l'únic en què una de les parts contractants és l'actora del procés. En altres casos en què el procés és material, l'original opta per agents inanimats i verbs no finits (per exemple, «systems for supplying steam»). En aquests casos, la traducció prefereix nominalitzacions («para el suministro de vapor»).

Quant als participants dels processos relacionals, aquests estan identificats en tots els casos, de la mateixa manera que ocorre en el text anglès. Destacaríem una diferència en aquest sentit i és que, malgrat que la presència d'aquest tipus de processos en el text anglès és més localitzada i es limita a les parts de presentació i de definicions, el text en espanyol opta per processos relacionals també en les parts narrativa i efectiva.

Ens sembla destacat també, en referència als agents dels processos, la doble funció dels participants d'algunes clàusules de la traducció com a receptors d'un procés verbal i portadors d'un altre de relacional. Així, «siempre que el contexto se refiera a» té com a receptors «el Vendedor», «Arrendatario», «la propiedad», «los Medios» i «la expresión Área Interna Bruta», que són al seu torn portadors dels processos relacionals expressats amb «incluirá», «excluye», «hace referencia», «incluyen» i «tiene». Amb això ens trobem amb una construcció sintàcticament incorrecta des del punt de vista de la norma, ja que hi ha un anacolut entre l'oració introductòria (la principal) i les diferents definicions (que esdevenen sintàcticament independents tot i que es presentaven com la part final d'una subordinada condicional a la qual seguiria la principal).

A banda de passives i verbs no finits, les *nominalitzacions* del text també contribueixen a evitar l'explicitació d'agents, especialment animats, i la subjectivitat que se'n derivaria. Per a l'anàlisi hem distingit les nominalitzacions estrictes d'altres casos. En primer lloc, tenim casos en què aquesta nominalització ha esdevingut la col·locació més tradicional i, en conseqüència, es tracta d'un mecanisme paracultural que s'imposa com la solució més natural en el si de la comunitat. En segon lloc, la nominalització afavoreix l'ús d'unitats terminològiques, de forma que esdevé difícil expressar el concepte de forma precisa sense acudir al substantiu paraculturalment definit. Finalment, hem identificat casos en què es prefereix l'ús de sintagmes amb un substantiu a d'altres categories gramaticals sense contingut lèxic (*d'acord amb* per comptes de *segons*, per posar un exemple distint als que apareixen al text). D'altra banda, hem vist també casos que no utilitzen substantius però en els quals s'afavoreixen estructures que contenen altres unitats lèxiques (adjectius o adverbis) tot i existir variants que s'expressen de forma més breu i que realitzen la mateixa funció gramatical amb categories no lèxiques (un cas habitual és l'ús de *el present* per comptes de *aquest*).

En termes de nominalització estricta, la traducció presenta poques ocurrències i tan sols en dos casos veiem que un procés material potencial i un altre de relacional esdevenen substantius. La rellevància d'aquests mecanismes en el text que tenim davant és reduïda, ja que en el primer cas és un procés secundari, referit als conductes de servei de la propietat («para el suministro de vapor») i, en el segon, un verb anteposat («tiene el significado») realitza el mateix procés relacional.

Seguint amb la nominalització, aquest mecanisme, que contribueix a la *densitat* conceptual del text, apareix també en el text anglès a l'hora de denominar les diferents parts del document. Ens hi referim amb reserves, ja que els títols solen expressar-se amb substantius o sintagmes nominals també fora d'aquest gènere i del discurs jurídic. Tanmateix, volem destacar que l'anglès utilitza invariablement substantius, mentre que la traducció incorpora en un cas un verb no finit i a través d'aquest fa servir només parcialment l'estructura genèrica en forma d'oració que veiem en la descripció d'originals espanyols. Cal advertir en aquest sentit, però, que en els textos espanyols del nostre corpus no hem vist l'ús de *considerandos* en aquest tipus de contracte. L'ús idiosincràtic que en fa el traductor de C01EH pot explicar-se també pel fet que sovint la doctrina utilitza *considerandos* com a denominació

genèrica de parts de documents (predominantment resolucions) on s'exposen els antecedents de fet, ja que aquesta part de les resolucions comença amb un *considerando*. Tot i així, en el cas de contractes, també la doctrina prefereix utilitzar altres designacions, com ara *part expositiva*. En tot cas, quan un text fa servir aquest verb no finit, aquest remet a una oració estructural que articula les diverses parts del document (de forma semblant a com hem vist en les escriptures que analitzàvem al capítol 6), de forma que l'ús que veiem ací no és típic de la paracultura jurídica.

Quant a l'ús de *substantius* en el document, trobem altres opcions que podrien expressar-se alternativament amb verbs, però que produirien la introducció de formes d'expressió estranyes al gènere en espanyol, que afavoreix col·locacions com són «con domicilio en». En la traducció, aquest exemple és l'únic en què apreciem col·locacions espanyoles i en un altre veiem que el traductor fa servir la traducció literal d'una col·locació típicament anglesa («en consideración del precio de compra» per «In consideration of the Purchase Price») malgrat el canvi de sentit que se'n deriva.

Un altre cas en què es prefereixen *substantius* és per utilitzar *unitats terminològiques* en contextos en què podríem fer ús d'un verb, amb una relativa pèrdua de precisió a causa de la preferència paracultural dels *substantius* per fixar els conceptes («el pleno dominio» podria expressar-se com a «posee de forma absoluta»). Aquesta precisió que es veu en els *substantius* s'estén també a altres camps i així «bombeo», «suministro» o «comunicación» s'empren per comptes dels verbs respectius (per exemple, *sistema para bombear*).

En comparació amb aquestes nominalitzacions, és més destacada la presència de sintagmes que fan ús d'un *substantiu* quan podrien expressar el mateix contingut a través d'una unitat no lèxica o, en un nombre reduït de casos, per una altra categoria lèxica. Així, «por un plazo» (per comptes de *durante*), «de conformidad con» o «con arreglo a» (per comptes de *según*), «las condiciones establecidas» (en lloc de *lo establecido*), entre altres casos, aporten una quantitat significativa de *substantius* al text traduït.

Altres categories lèxiques contribueixen també a la *densitat conceptual* del text i així s'afavoreixen construccions que contenen adjectius o adverbis en substitució d'altres alternatives que expressarien les mateixes relacions gramaticals sense contingut lèxic. Així, «a la misma» es prefereix com a referent davant d'alternatives

com «a esta» o «a ella» i el mateix ocorre amb «el presente» o «la presente» (*este* o *esta*), «exento de gravámenes» (*sin gravámenes*) o «siempre que el contexto se refiera a» (*cuando el contexto se refiera a*). En aquest cas, el text traduït s'allunya del text original i s'acosta als textos originals de la cultura receptora, ja que el text original prefereix preposicions compostes amb adverbi i preposició («hereto», «hereunto», «whereof», «hereinabove»).

C07ED

En l'anàlisi d'aquesta altra traducció (representativa d'una tendència diferent en la traducció jurídica d'aquest gènere) es produeix també un increment quantitatiu de processos explicitats a través de verbs. La taula següent especifica les variacions en termes numèrics atenent als diversos tipus de processos que hem pogut detectar en el text traduït i en l'original.

TIPUS DE PROCÉS I NOMBRE D'OCURRÈNCIES	ORIGINAL (1a VERSIÓ)	C07ED	VARIACIÓ
materials	32	25	- 20,6
mentals	0	3	+ 4,9
relacionals	5	18	+ 19,9
conduccionals	0	0	+ 0,0
verbals	13	14	- 2,0
existencials	2	1	- 2,2
TOTAL	52	60	

Taula 33. Presència i natura dels processos apareguts al text original (versió completa) i a la traducció C07ED

Resulta interessant que les tendències a l'alça o a la baixa varien respecte al que vèiem en la traducció anterior. Advertim una reducció considerable també de processos materials, però a diferència de la traducció C01EH no s'aprecia aquesta mateixa tendència pel que fa a processos verbals, que s'ajusten destacadament al text original. La diferència de processos relacionals és en canvi molt major en aquesta traducció, de forma que en conjunt tenim una reducció del dinamisme que ens presenta l'original. Així, la traducció s'acosta a aquest respecte a la cultura receptora.

Quant a l'agència, l'abundància de formes no finites i les passives (majoritàriament reflexives) facilita que no s'expliciten els agents i així s'oculten els dients, sobretot, però també els actors. Quan aquesta explicitació ocorre, gramaticalment se'ns remet en major mesura a subjectes inanimats. Tot i que en alguns casos s'explicita l'ésser animat, es tracta sovint d'usos metalingüístics, com és el cas de les definicions de termes com pot ser «el venedor» o «el comprador». Això no ens pot fer pensar que efectivament es tracte de processos en què els participants efectius siguin inanimats, ja que és la comunitat jurídica la que fixa el significat dels termes a través dels precedents i els formularis. En els antecedents, però, trobem una explicitació destacada dels agents (animats) i també en la part efectiva i l'atorgament l'intercanvi s'efectua amb una participació activa dels contractants.

En relació amb altres mecanismes per ocultar l'agència real dels processos, aquest text palesa també un ús abundant de nominalitzacions en sentit ampli, de forma que es prefereixen construccions de la mena de «con domicilio en» a d'altres que podrien aparèixer alternativament (*que vive en*), «la presente» en lloc de «esta» o «la totalidad del terreno» per comptes de *todo el terreno*. En un sentit estricte del mecanisme de nominalització, també trobem nombrosos exemples, entre aquests (la cursiva és nostra):

de la fecha de *otorgamiento* de la presente escritura

el Vendedor es el *dueño* absoluto de la Finca

las partes adhieren sus *sellos* y ponen sus *firmas*

9.3.2.3. La funció interpersonal

En comentar els mecanismes lingüístics pels quals s'actualitza la funció interpersonal en el discurs, parlarem dels que hem trobat més rellevants en l'anàlisi dels textos. Així, comentarem el mode utilitzat en les clàusules en relació amb la funció de parla, l'actitud que mostra el llenguatge i que es materialitza en l'amplificació i també el grau de certesa o obligació expressat en la modalitat. Per contra, no tractarem els vocatius o els pronoms de poder i solidaritat, els quals no apareixen en les traduccions ni tampoc en el text original que les causa. També

tractarem de forma molt breu els principis relacionats amb les opcions temàtiques, ja que no presenten cap comportament característic i reproduïxen els temes i la implicació dels coneixements compartits que presenta l'original.

C01EH

En aquesta traducció, veurem en primer lloc com s'estructuren les clàusules en relació amb la correspondència entre el mode i la natura d'aquelles en l'intercanvi lingüístic d'informació, béns i serveis. En parlar de la cohesió, hem descrit la natura de les clàusules del text a través de les funcions de parla. Ara tractarem el mode que materialitza lingüísticament aquestes funcions.

Els *modes* que fa servir aquesta traducció presenten una gamma limitada i es corresponen amb els que fa servir típicament el discurs jurídic per expressar objectivitat i universalitat. En aquesta taula extraïem els verbs en forma personal que apareixen al text i els relacionem amb el mode. Dins de cada un dels modes que apareixen en el text, hem volgut fer esment dels temps verbals perquè hi podem veure particularitats de comportament que veurem tot seguit.

	Mode					
	Indicatiu			Subjuntiu		Imperatiu
	present	p. perfet	futur	present	p. perfet	
da fe	x					
se refiera				x		
incluirá			x			
se define	x					
tengan				x		
excluye	x					
hace referencia	x					
aparecen	x					
incluyen	x					
sirvan				x		
no será			x			
haya sustituido					x	
tiene	x					
detentará			x			
cede	x					
firman	x					
sellan	x					

Taula 34. Relació de verbs en forma personal apareguts a C01EH i correspondència amb modes gramaticals

Relacionant aquests modes amb la funció de parla, veiem que el mode indicatiu s'empra en casos en què el discurs introdueix declaracions que constaten fets esdevinguts (o almenys accions que es revesteixen formalment com a fets), el mode subjuntiu s'utilitza per a declaracions hipotètiques que solen introduir participants indefinits («todos aquellos», «otros», «cualquier medio»), mentre que l'imperatiu no apareix i en lloc d'aquest les exhortacions es manifesten a través del futur d'obligació. Amb aquests usos, en relació amb la funció de parla que expressen, s'aconsegueix atorgar al discurs l'objectivitat i la universalitat que identifica Bourdieu en relació amb el camp jurídic i, en conseqüència, l'ús que en fan els traductors tendeix a reproduir aquests principis.

Això no obstant, existeixen casos que palesen certes particularitats que allunyen l'ús que fa aquest text del que trobem prototípicament en documents jurídics. Així, no hi ha coherència entre la funció de parla i el mode en aquests dos casos:

'el Vendedor' incluirá a sus sucesores a título en la propiedad

El vendedor detentará el pleno dominio de la propiedad

Pel que fa a la *modalitat*, en els mecanismes pels quals es materialitza l'actitud, no trobem vocatius ni pronoms de poder i solidaritat atès que no s'interpel·la cap participant. En canvi, podem apreciar amplificació en alguns casos, com és ara la caracterització dels participants més rellevants de l'intercanvi en la clàusula de definicions, la qual cosa es correspon amb la funció de precisió d'aquesta respecte al sentit que cal atorgar al document que així atribueix imprecisió als noms que les persones fan servir en l'activitat quotidiana.

Tot seguit, observarem altres mecanismes que utilitza el text i que poden exercir alguna funció en aquest sentit. Així, no trobem verbs auxiliars modals ni adverbis modals o oracionals ni tampoc verbs de coneixement o predicció. En canvi, sí que hi identifiquem adjectius avaluatius («peor»); en un cas, mots que expressen la percepció dels sentits, com és en la fórmula final «en *testimonio* de lo cual» (la cursiva és nostra), i finalment tenim un altre verb d'avaluació («LA PRESENTE ESCRITURA DA FE como sigue»). Quant a les oracions genèriques, en podem triar qualsevol, ja que l'ús dels temps indicatius en present atorga aquest aspecte de lleis inqüestionables a les clàusules.

En referència a la modalitat cal advertir també si es tracta d'una modalitat positiva, negativa o neutra. Com en altres documents que hem analitzat prèviament, direm que l'orientació dels mecanismes intenta aconseguir neutralitat, però en aquesta traducció observem un element distorsionador en l'adjectiu avaluatiu «peor». Si comparem el cas amb l'original, veiem que aquesta modalitat no és present en el text anglès que prefereix l'expressió «no less commodious», la qual matisa en gran mesura l'avaluació i hi aporta objectivitat. Finalment, «da fe» i la darrera fórmula revela una modalitat positiva respecte a l'efectivitat del document.

Quant a les *opcions temàtiques* (vg. p. 229), no podem dir res diferent del que ja hem comentat quan parlàvem dels textos originals. Així, els temes tractats són restringits a l'especificitat del context de situació (es parla de béns immobles, de compravenda i d'impostos) i no existeixen pressuposicions respecte als fets, malgrat que les causes per incloure certes dades queden sense desvelar, per exemple, quan se'ns parla de l'arrendatari amb un dret que no supere els 21 anys i que respondria a

l'increment de drets d'aquests respecte a d'altres i a l'obligació que hi ha en el sistema jurídic anglès de registrar aquests arrendaments. En la traducció, veiem que l'autor no modifica aquesta contracció, de forma que no exerceix cap funció assessora en redactar el document traduït.

C07ED

En aquest bloc de traduccions, veurem en primer lloc com s'estructuren les clàusules en relació amb la correspondència entre el *mode* i la funció de parla. En parlar de la cohesió, hem descrit la natura de les clàusules del text a través de les funcions de parla i en aquest punt tractarem el mode que materialitza lingüísticament aquestes funcions. Amb les dades volem esbrinar principalment si es mantenen els principis d'objectivació i universalització que ja hem vist per als textos originals.

En analitzar el text, hem vist que, com en el cas anterior, els modes que fa servir aquest text responen a una gamma limitada i coincideixen amb els que fa servir típicament el discurs jurídic per expressar objectivitat i universalitat. En aquesta taula extraïem els verbs en forma personal que apareixen al text i els relacionem amb el mode.

(Volem recordar que aquesta traducció respon al primer encàrrec, on el text tenia una longitud de 500 paraules. Per això, el nombre de verbs que apareixen tot seguit és major del que podíem veure en la mateixa taula del text anterior.)

	Mode			
	Indicatiu		Subjuntiu	Imperatiu
	present	perfet	present	
hacen constar	x			
admita			x	
comprenderá				x
sucedan			x	
se define	x			
posean			x	
excluye	x			
sea			x	
comprende	x			
aparecen	x			
son	x			
se encuentren			x	
abastezcan			x	
serán				x
reemplace			x	
son	x			
atribuye	x			
sea			x	
se hará				x
impliquen			x	
incluirán				x
se deduzca			x	
se entenderán				x
manifiestan	x			
es	x			
proceda			x	
está	x			
ha convenido		x		
han convenido		x		
acusa	x			
transmite	x			
tenga			x	
antecede	x			
adhieren	x			
ponen	x			

Taula 35. Relació de verbs en forma personal apareguts a C07ED i correspondència amb modes gramaticals

En termes quantitativs, predomina la declaració en present d'indicatiu, seguida per la declaració hipotètica en present de subjuntiu. En relació amb el context en què s'inscriuen, destaquem algunes incongruències entre la funció de parla declarativa i el mode futur (que s'utilitza en aquests textos com a obligació universalitzada) que s'esdevé paral·lelament a l'original en la primera definició de la primera clàusula i allunyada d'aquest en les definicions setena i vuitena. En la resta de casos, el futur s'empra en el sentit habitual en aquests textos per imposar accions futures que ací depenen del compliment d'una declaració hipotètica.

Quant a la modalitat, el text presenta pocs dels elements lingüístics que la vehiculen típicament. De fet, tan sols hem observat un cas en què apareix un adjectiu avaluatiu modificat per un adverbi que gradua l'avaluació («menos adecuados»). En aquest sentit, volem recordar la solució que hi donava la traducció anterior, en què la modalitat era molt més destacada. En altres casos, la modalitat queda atenuada per referència al context paracultural, atès que «la misma calidad», que podria ser susceptible d'avaluació subjectiva, queda determinat per l'estructura conceptual de la comunitat.

Pel que fa al principi d'*amplificació*, apreciem poques variacions respecte a l'original, la qual cosa esdevé rellevant per tal com ens indica en quins punts considera necessari la traductora incorporar alguna precisió. En aquest cas, això ocorre únicament en les institucions jurídiques, mentre que altres conceptes que també poden resultar imprecisos en un sistema jurídic diferent queden sense amplificar.

Código de Prácticas de Medición de la Royal Institution of Chartered Surveyors [Real Colegio de Topógrafos] y la Incorporated Society of Valuers and Auctioneers [Colegio Oficial de Tasadores y Subastadores]

9.3.2.4. La funció textual

En l'anàlisi de la funció textual, tractarem l'estructura temàtica de les traduccions, atenent a la progressió de temes i remes i d'informació nova i coneguda, a la relació semàntica entre els temes, a la natura marcada o no marcada d'aquests i als principis de focus i pes finals.

C01EH

En l'*estructura temàtica* d'aquesta traducció es produeixen incidències que vénen causades per particularitats sintàctiques que ja hem comentat. Així, es manté una estructura que situa l'element donat en posició temàtica. Això no obstant, en la clàusula de definicions s'introdueixen els coreferents anteposats a la precisió conceptual que se'n fa, de forma que en els dos darrers casos, en no haver aparegut abans aquests termes definits, s'altera la progressió habitual, que es reprèn a continuació per tornar-se a trencar amb el preu de compra, tot i que en aquest cas es tracta d'una conseqüència del nostre escurçament del text, ja que en la versió completa del text original aquest tema és conegut. El traductor, amb la desconexió de la nostra variació, ha optat per no alterar la progressió que veu reflectida i situa l'element nou en posició temàtica.

Quant a la relació entre els temes, els participants més rellevants ocupen habitualment la posició temàtica (comprador, venedor, finca, atributs d'aquesta i preu) i tot i que el més freqüent és un ordre que anteposa el subjecte gramatical, en tres ocasions són les circumstàncies les que ocupen la posició inicial de la clàusula. Aquestes variacions coincideixen de forma exacta amb el comportament de l'original.

En darrer lloc, pel que fa als principis de focus final i de pes final, només podem constatar que la traducció, com l'original, els respecta i, en cas de conflicte entre tots dos, predomina aquest últim (com ocorre en la primera fórmula del text).

C07ED

En l'anàlisi de la funció textual d'aquesta traducció, veiem que s'hi conserva l'ús de les majúscules com a marcador de l'inici de l'oració i, conseqüentment, també hi apreciem una absència de puntuació. Tan sols en un cas les majúscules temàtiques de l'original passen a posició remàtica («para que el Comprador lo TENGA con pleno dominio»). Tanmateix, es tracta del fragment en què la traductora ha trobat problemes i els ha marcat, de forma que no podem considerar-ho una variació significativa per al text ni per al gènere.

Juntament amb les majúscules inicials, el text adopta la distribució en diferents paràgrafs per marcat també l'inici de les clàusules. En aquest sentit, advertim que a

més de les separacions que estableix el text original, la traductora n'ha adoptat d'altres que responen a convencions de la paracultura receptora i, així, l'encapçalament del text (on hi consta la denominació) ocupa una línia sencera i se situa a l'eix central de la pàgina. També les parts s'identifiquen visualment en paràgrafs separats i, en aquesta secció, les majúscules s'incrementen respecte a l'original, ja que distingeixen la part del document («REUNIDOS») però també cadascú dels contractants amb «DE UNA PARTE» i «Y, DE OTRA PARTE». Respecte a aquestes fórmules d'introducció, cal advertir que són l'únic fragment del text on trobem signes de puntuació (:), els quals adopten també una funció demarcativa dels temes i concedeixen aquesta posició inicial als noms de les parts.

Resulta també destacat que en l'apartat de definicions l'estructura temàtica de les clàusules és homogènia amb el terme definit al principi i la precisió conceptual a continuació. Ja que la precisió presenta una complexitat gramatical major, amb aquesta estructuració es materialitza el principi de pes final que observem també reflectit en la resta del document.

9.3.2.5. Regularitats i irregularitats en les diverses traduccions

En aquest epígraf volem destacar algunes particularitats referides al conjunt del corpus respecte a qüestions diverses que hem anat tractant en apartats anteriors. El propòsit és destacar les escasses homogeneïtats que hem pogut localitzar en comparar els trets discursius de les traduccions que ens van proporcionar els col·laboradors. En aquesta exposició ens centrarem en una actualització lingüística determinada i comentarem breument els significats que aporten les diverses solucions de traducció. Tot i això, el més destacat al nostre parer és la diversitat de solucions. Les taules següents destaquen regularitats i irregularitats en referència a les traduccions a l'espanyol que conformen el nostre corpus. (Les cursives són nostres.)

MATERIALITZACIÓ	TRADUCCIONS	COMENTARIS
<i>Esta</i> transmisión de propiedad	C22EH	No afavoreix la densitat conceptual. És una referència del document a si mateix.
<i>Este</i> contrato de transmisión de propiedad	C10ED	
<i>Este</i> documento de compra-venta	C17EH	
ESTA ESCRITURA DE TRASPASO	C16ED	
<i>Este</i> contrato inmobiliario	C12ED	
EL PRESENTE CONTRATO DE COMPRA-VENTA	C01EH	Afavoreix la densitat conceptual. És una referència del document a si mateix.
LA PRESENTE TRANSMISIÓN PATRIMONIAL	C02ED	
LA PRESENTE TRANSMISIÓN DE PROPIEDAD	C03EH C05EH C09ED C08ED	
EL PRESENTE TRASPASO	C11EH	
<i>El presente</i> contrato de compraventa	C18EH	
LA TRANSMISIÓN PATRIMONIAL <i>objeto de la presente</i>	C14EH	Afavoreix la densitat conceptual Separa el document (valor) de la compravenda real (portador).* És una referència del document a si mateix.
ESTE TRASPASO	C20ED	Malgrat introduir la designació amb un determinant (sistema original), la traductora adopta la disposició gràfica dels originals en espanyol.
ESCRITURA DE TRANSMISIÓN DE PROPIEDAD	C07ED	L'ús lingüístic típic de la comunitat receptora (introduir el substantiu sense presentar-lo amb determinants). Aquest ús es combina amb la disposició dels paràgrafs típica per a l'espanyol.
CONTRATO DE COMPRAVENTA CON TRANSMISIÓN DE DERECHO DE USUFRUCTO	C21ED	
Contrato de transmisión de propiedad	C19EH	

Taula 36. Materialització de la fórmula inicial en relació amb la presentació del document

* Aquest tret és important, ja que afecta l'objectivació relacionada amb l'essència social de la disciplina del dret. Els originals no estableixen en cap moment aquesta dicotomia entre el que passa realment i el que s'escriu en el document, atès

que els textos escrits són l'única forma d'imposició de les normes del camp jurídic (a banda del poder coercitiu de la força física institucionalitzada que representen els cossos de policia). Així doncs, si se separa la situació comunicativa del testimoni d'aquesta es podria posar en dubte la fidelitat d'aquesta i, en conseqüència, es veuria afectat tot el cabal discursiu de la comunitat, en què es fonamenta el col·lectiu.

MATERIALITZACIÓ	TRADUCCIONS	COMENTARIS
EL PRESENTE TRASPASO	C11EH	Introdueix el negoci sense fer esment al tipus de document que l'executa (en anglès també s'omet <i>deed</i> en la fórmula inicial). La denominació del negoci no és la típica del sistema receptor.
ESTE TRASPASO	C20ED	
Esta transmisión de propiedad	C22EH	Introdueix el negoci sense fer esment al tipus de document que l'executa. El terme que denomina el negoci jurídic no és el prototípic del sistema receptor, sinó més explicatiu.
LA PRESENTE TRANSMISIÓN PATRIMONIAL	C02ED	
LA PRESENTE TRANSMISIÓN DE PROPIEDAD	C03EH C05EH C09ED C08ED	
LA TRANSMISIÓN PATRIMONIAL objeto de la presente	C14EH	
Este documento de compra-venta	C17EH	La designació és la del document, no la del negoci jurídic. S'adopta una denominació genèrica aliena a les designacions disponibles en el sistema receptor per a l'instrument (<i>contracte privat</i> o <i>escriptura pública</i>). La designació del negoci, en canvi, és usual en el sistema receptor.
Este contrato inmobiliario	C12ED	La designació és la del document i més acostada al sistema receptor, però de forma molt genèrica.
Este contrato de transmisión de propiedad	C10ED	La designació és la del document. S'hi especifica més la natura del negoci.
Contrato de transmisión de propiedad	C19EH	
EL PRESENTE CONTRATO DE COMPRA-VENTA	C01EH	S'opta per una designació típica del sistema receptor.
El presente contrato de compraventa	C18EH	
CONTRATO DE COMPRAVENTA CON TRANSMISIÓN DE DERECHO DE USUFRUCTO	C21ED	S'opta per una designació típica del sistema receptor per als contractes privats, on es donen detalls de les circumstàncies específiques del negoci jurídic.
ESTA ESCRITURA DE TRASPASO	C16ED	S'opta per la designació d'un document públic (que produeix els màxims efectes en el

ESCRITURA DE TRANSMISIÓN DE PROPIEDAD	C07ED	sistema receptor, de la mateixa forma que l'original produeix els màxims efectes en el sistema original). Les denominacions, però, no són les del sistema receptor, que opta sempre per <i>escritura de compraventa</i> .
---------------------------------------	-------	--

Taula 37. Comportament de les distintes traduccions respecte a la designació del document

MATERIALITZACIÓ	TRADUCCIONS	COMENTARIS
ENTRE	C01EH C03EH C08ED C09ED C11EH C14EH C16ED	Es manté l'ús de l'original amb la tematització de les majúscules enmig de la clàusula.
ENTRE:	C02ED	Es manté l'ús de l'original i s'hi afegeix puntuació (:), que reforça la tematització.
entre	C10ED C12ED C17EH C18EH C22EH	Tot i la que traducció remet a l'original, s'utilitzen minúscules que suavitzen la tematització (es manté la numeració que apareix a l'original per assenyalar les parts)
(paràgraf nou) ENTRE	C05EH C20ED C21ED	Se segueix l'oració anterior amb la circumstància del procés, però s'inicia un acostament a la cultura receptora a través de la separació per paràgrafs.
(paràgraf nou) REUNIDOS POR UNA PARTE,	C19ED	S'utilitza un procés (com els originals en espanyol) per encapçalar la secció de presentació de les parts. El procés remet al context de situació de la cultura receptora (una <i>reunió</i> davant d'un notari).
(paràgraf nou i centrat) REUNIDOS DE UNA PARTE:	C07ED	S'inicia una oració que separa de forma rotunda la resta del document de la presentació.

Taula 38. Mecanismes utilitzats per a la presentació (postposada) de les parts en les traduccions

MATERIALITZACIÓ	TRADUCCIONS	COMENTARIS
'el vendedor'	C03EH	El tractament és el típic dels contractes anglesos, que situa el terme que es vol distingir entre cometes simples. C03EH redueix la distinció eliminant la majúscula distintiva. C16ED adopta terminologia de la cultura receptora.
'el Vendedor'	C01EH C08ED C11EH C14EH	
La 'Parte vendedora'	C16ED	
'Vendedor'	C09ED	
"el Vendedor"	C05EH C02ED C07ED C10ED C12ED C17EH C22EH	S'utilitzen les cometes dobles, més habituals en la llengua meta. Es fa servir com en l'original anglès la majúscula distintiva (és una distinció estranya al sistema receptor, on només es capitalitzen agents jurídics).
" el Vendedor "	C21ED	S'afegeix un mecanisme nou de distinció que no és estrany en els originals en espanyol.
"Vendedor"	C18EH	Se suprimeix l'article inicial, però es manté la capitalització i les cometes.
Vendedor	C19ED	La distinció única és la capitalització de la inicial.
EL VENDEDOR	C20ED	S'adopta un mecanisme nou, les versaletes. Ens consta l'ús d'aquesta distinció en alguns contractes en català (de traducció).

Taula 39. Tractament tipogràfic dels coreferents

MATERIALITZACIÓ	TRADUCCIONS	COMENTARIS	
parte vendedora	C16ED	S'adopta el terme del sistema receptor	
vendedor	C01EH C02ED C03EH C05EH C07EH C08ED C09ED C10ED C11EH	C12ED C14EH C17EH C18EH C19ED C20ED C21ED C22EH	S'adopta el terme del sistema original (que no és estranya al receptor perquè també s'utilitza).
arrendatario	totes	El terme és el que emprava el sistema receptor.	
finca	C02ED C03EH C07EH C16ED C17EH	S'adopta el terme del sistema receptor.	
patrimonio	C09ED C12ED	S'adopta un terme del sistema receptor que, tanmateix, no és l'habitual per al gènere ni per al context de situació, ja que sol aparèixer en documents relacionats amb la successió.	
bien inmueble	C10ED	S'adopta un terme del sistema receptor que no és habitual per al document (sí, però en altres gèneres que remeten a la compravenda, com són els textos doctrinals)	
propiedad	C01EH C05EH C08ED C11EH C14EH	C18EH C20ED C21ED C22EH	S'empra el terme del sistema original.
propiedades	C19ED	S'empra el terme del sistema original amb una alteració de nombre.	
medios	C01EH C02ED C05EH C08ED C14EH C03EH C20ED	C09ED C11EH C17EH C22EH C07EH C19ED	S'empra el terme del sistema original. En aquest cas, l'estrangerització del document no és tan evident com en l'anterior (<i>propiedad</i>), ja que el gènere del sistema receptor no ha fixat una opció terminològica per a aquest concepte.
media	C16ED	S'empra l'original sense traducció.	
medio	C12ED	S'empra la traducció literal de l'original amb una alteració de nombre.	
instalaciones	C18EH	S'empra un terme comú de la llengua meta.	

“las Instalaciones” (“the Media”)	C21ED		Al costat del terme comú en la llengua meta, s’inclou el terme original.
área interna bruta	C01EH C03EH C08ED C09ED C12ED C14EH		Aquesta opció no planteja un anostrament ni una estrangerització atès que la cultura receptora no ha fixat un terme per al concepte. Tot i així, és una traducció literal, per la qual cosa ens inclinem a qualificar-la d’estrangeritzant.
superficie interna bruta	C02ED C10ED		Aquestes opcions no plantegen tampoc un anostrament ni una estrangerització atès que la cultura receptora no ha fixat un terme per al concepte. A més a més, no són traduccions literals clares.
superficie interior bruta	C22EH C18EH C07EH	C19ED C11EH	
“Superficie Interior Bruta” (“Gross Internal Area”)	C05EH C21ED		Al costat d’una opció de la llengua meta amb regust a convencions del sistema (recorda a <i>producto interior bruto</i>), s’inclou el terme original.
gross internal area (área interna bruta)	C20ED		S’empra el terme original anglès amb una proposta de traducció.
gross internal area	C16ED C17EH		S’empra l’original sense traducció.

Taula 40. Terminologia emprada en l’explicitació dels coreferents

MATERIALITZACIÓ	TRADUCCIONS	COMENTARIS
LA PRESENTE ESCRITURA DA FE como sigue:	C01EH	S'empra la denominació del document del sistema receptor. El procés s'expressa també amb un terme típic del sistema meta. Tanmateix, el dient de la donació de fe no és el típic del sistema receptor, ja que és un agent inanimat.
LA PRESENTE ESCRITURA da fe de lo siguiente:	C05EH	
LA PRESENTE ESCRITURA DA FE de lo que sigue:	C03EH C08ED	
LA PRESENTE ESCRITURA DA FE de lo siguiente:	C16ED	
Esta escritura da fe de lo siguiente:	C10ED	
POR LA PRESENTE ESCRITURA SE HACE CONSTAR lo siguiente:	C02ED	S'empra la denominació del document del sistema receptor.
POR LA PRESENTE ESCRITURA SE HACE CONSTAR:	C14EH	S'oculta l'agència a través d'una passiva reflexiva. El verb performatiu no és el típic del gènere.
POR LA PRESENTE ESCRITURA HACEN CONSTAR:	C07EH	Comparteix els trets dels exemples anteriors, a excepció de l'agència, ja que en aquest cas es continua l'oració que vertebrava el document (com en espanyol).
POR EL PRESENTE INSTRUMENTO HAGO CONSTAR:	C11EH	El subjecte gramatical és la primera persona, la qual cosa remet al context de situació de la cultura receptora, on hi ha algú, diferent de les parts, amb capacitat per testimoniar l'acte.
Por el presente instrumento se hace constar:	C19ED	Les designacions del document són genèriques, però responen a termes del sistema receptor. S'oculta l'agència i s'empra una designació per al procés aliena a la cultura receptora (més acostada a l'original).
POR EL PRESENTE DOCUMENTO SE HACE CONSTAR LO SIGUIENTE:	C21ED	
ASÍ PUES, POR LA PRESENTE ESCRITURA SE ESTABLECE lo siguiente:	C20ED	La designació del document és típica del sistema receptor. El procés s'expressa amb un verb que oculta l'agència.
Esta escritura de traspaso atestigua lo que sigue:	C22EH	El document participant, agent, revesteix una designació típica del sistema receptor, però el procés s'expressa amb un terme que ens remet al gènere original.
Las partes manifiestan:	C18EH	S'utilitzen termes que ens remetent a la cultura receptora, tot i que la combinació no resulta en una fórmula que s'empra en aquesta.
En virtud de lo anterior las partes acuerdan lo siguiente:	C12ED	La fórmula ens remet a formes d'expressió de la cultura receptora, però s'empra el procés que introdueix típicament les clàusules que

---

Y SE ACUERDA lo siguiente:	C09ED	contenen els pactes, no les manifestacions, com és el cas.
Este documento de propiedad	C17EH	El sintagma no s'enllaça amb cap altre element del text.

Taula 41. Diverses opcions que adopten les traduccions per a la fórmula fraseològica que introdueix el document

MATERIALITZACIÓ	TRADUCCIONS		COMENTARIS
1. Definiciones e interpretación	C01EH C02ED C03EH C05EH C07ED C08ED C09ED	C14EH C16ED C17EH C20ED C21ED C22EH	La traducció agafa els mateixos termes que l'original.
1 Definiciones	C10ED C11EH C18EH		La traducció redueix a un terme (el que s'utilitza en la cultura meta) l'epígraf de la secció.
1. Definición e interpretación	C12ED		La traducció varia lleugerament la formulació de l'original.
1 Definiciones y significados	C19ED		
2 Considerandos	C01EH C12ED C16ED		S'adopta un terme que apareix en gèneres doctrinals (mai en aquest) en referència a seccions expositives (com la que encapçala aquest).
2 Estipulaciones	C02ED		S'adopten denominacions d'epígrafs que apareixen en la paracultura receptora en gèneres diferents a aquest.
2 Preámbulos	C03EH		
2 Preámbulo	C05EH C11EH	C18EH C19ED	
2. Preliminares	C20ED		
MANIFIESTAN (centrat)	C07ED		S'adopten formulacions diverses que s'utilitzen en la paracultura receptora per a seccions amb continguts anàlegs al que presenta aquesta clàusula.
2 Manifestaciones	C14EH		
2 Parte expositiva	C08ED C21ED C22EH		
2 Expositivos	C09ED		
2. Parte expositiva	C10ED		
2 Recitals	C17EH		No es tradueix el terme
3. Transmisión	C22EH C12EH		S'adopten diferents processos materials per indicar l'acte que materialitza el text.
3 Transmisión patrimonial	C02ED		
3 Transmisión de la Propiedad	C03EH C05EH		
3 Transmisión de propiedad	C07ED C08ED C09ED		
3 Transmisión del derecho	C21ED		

3 Traspaso	C11EH C16ED C20ED	
3 Acuerdo	C12ED C17EH	S'adopta un procés verbal.
3. Compraventa	C18EH	S'adopta el procés material que realitza el text amb la denominació habitual en la paracultura receptora.
3. Contrato de transmisión de propiedad	C19ED	S'adopten noms de documents com a designació d'una part d'aquests.
3. Contrato de transmisión de propiedad inmobiliaria	C10ED	
3 Contrato de Compra-venta	C01EH	

Taula 42. Traducció dels títols de les seccions del document

En conjunt, veiem solucions diverses que ens remetent de forma desigual a la paracultura original i a la paracultura receptora. Destaca també l'heterogeneïtat que palesen les decisions dels diferents traductors.

9.3.3. Les traduccions al català

Com dèiem al principi d'aquest capítol, en el cas de les traduccions al català no observem pautes clares que situen les traduccions en els pols a què fèiem referència en el cas de les traduccions a l'espanyol. Alhora, la limitació del corpus en aquest sentit fa difícil extraure patrons de comportament, ja que qualsevol generalització seria excessivament arriscada. Així doncs, hem cregut convenient tractar la varietat que s'hi presenta de forma conjunta per tal que puguem comparar les característiques de tots quatre textos.

9.3.3.1. La cohesió

En primer lloc, en l'estudi de la cohesió destacarem els trets que hem considerat més destacats en l'anàlisi d'aquestes traduccions. Així, pel que fa a *l'estructura de l'intercanvi*, només trobem remarcable les variacions que es produeixen a C15CD i C13CH en l'acceptació de la propietat per part del comprador. En aquests dos textos, no podem considerar que «ha d'abonar» i «per atèner-se [...] a

la pertinença plena» siguen contestacions a una oferta de béns, per la qual cosa la negociació es veuria afectada. Això no obstant, es tracta, com dèiem, de dos únics casos i en conseqüència no els podem considerar representatius de la tendència dels traductors.

Quant a la *identificació dels participants*, la coreferència és també en les traduccions al català el mecanisme més utilitzat. Els coreferents, però, s'allunyen de l'ús habitual que veiem per als documents redactats originalment en català i *la part compradora* esdevé «el comprador», més acostat a la formulació de l'anglès. També en altres casos, els coreferents adopten convencions angleses, com és destacadament l'ús de «la propietat» i no de *la finca*. Volem destacar també la varietat de traducció que s'atorga a *the media* i que esdevenen *els conductes* (C06CH), *els mitjans* (C04CD I C13CH) i *les instal·lacions* (C15CD).

Un altre tret que considerem destacable pel que fa a la identificació de les parts en el discurs és que a la primera definició de C04CD i C15CD trobem un ús idiosincràtic dels possessius que intenta emmirallar el mecanisme que podem apreciar en el text anglès. Així doncs, la referència que l'original aconsegueix reflectint en els possessius el nombre de posseïdors s'adopta també en català amb el pronom *llurs*, que té aquest mateix sentit gramatical tot i haver quedat en desús (també en el llenguatge jurídic).

Pel que fa a les *relacions lògiques* entre les clàusules, les quatre traduccions respecten la complexitat gramatical de l'original i mantenen paral·lelament relacions paratàctiques entre els paràgrafs a excepció de la traducció C06CH que en la secció encapçalada pel verb en forma personal «es manifesta» les dues clàusules queden vinculades per una relació hipotàctica amb aquest verb.

En relació amb això cal comentar també les diferències que s'hi observen quant a la relació ideacional entre els epígrafs que encapçalen les diferents parts dels documents formen xarxes relacionades amb les paracultures original i meta. Així, el primer que volem comentar és la designació del document mateix que podem veure al principi del text però també en la fórmula que introdueix el cos del document. Dos de les traduccions presenten inconsistències internes a aquest respecte i tot i que en un principi una d'aquestes (C06CH) denomina a aquest text *acta* (com a document públic amb una sola part implicada) la fórmula hi fa referència com a *escriptura* (document públic on intervenen dues parts). Un altre traductor (C13CH) oscil·la

entre document públic i privat (*contracte* o *escriptura*), mentre que els altres dos opten per la denominació genèrica que s'atorga en la paracultura receptora a un document públic entre dues parts (C04CD i C15CD). Pel que fa a la denominació específica de l'acte, que en el cas de documents públics es limita en la paracultura meta a *compravenda*, les opcions són també variades. Dos dels documents (C06CH i C13CH) opten per aquesta denominació, de forma que la tècnica de traducció acostava l'original a la paracultura meta, mentre que les altres dues (C04CD i C15CD) opten per una denominació que marca l'alteritat del document per al lector («escriptura de traspàs» i «escriptura de traspàs de la propietat»).

Quant a la *presentació de les parts*, aquesta es realitza amb les convencions de la paracultura original i, per comptes d'una remissió a la compareixença (com ocorria en alguns casos de traduccions a l'espanyol), s'esmenta únicament la preposició «entre» per introduir les parts sense la fórmula habitual en català (*d'una banda* i *de l'altra*). Tot seguit, l'expressió que introdueix el cos del document ens remet també a la paracultura original a través de formulacions diverses, la varietat de les quals no ens permet tractar-les com a unitats fraseològiques (amb les reserves derivades de la poca representativitat del corpus):

PER MITJÀ D'AQUEST INSTRUMENT faig constar: [C04CD]

LA PRESENT ESCRIPTURA FA CONSTAR el següent: [C06CH]

LA PRESENT ESCRIPTURA DÓNA FE de: [C13CH]

LA PRESENT ESCRIPTURA PORTA TESTIMONIATGE del següent: [C15CD]

A continuació, el primer epígraf reflecteix de nou l'expressió de la paracultura original, tot i que en aquest cas hi influeix el fet que la clàusula (en sentit jurídic) no siga típica dels documents del nostre sistema jurídic. En canvi, la secció següent, l'epígraf de la qual (*recitals*) és més difícil de traduir literalment intenta acollir convencions de la paracultura meta, tot i que hi apreciem una diversitat considerable que remet a documents de natura molt diferent:

Preàmbul [C04CD]

Es manifesta [C06CH]

Antecedents [C13CH]

Declaracions preliminars [C15CD]

En el primer cas, es tracta de l'epígraf utilitzat per a la part expositiva dels textos legislatius (especialment textos de dret comunitari), també anomenada *exposició de motius*. En la traducció C06CH s'adopta l'expressió típica dels contractes, de forma que aquesta traducció és l'única que escull atendre's a convencions de gènere. A continuació, els *antecedents* podem remetre'ls a les resolucions administratives o judicials i quant a declaracions preliminars, creiem que es tracta d'una paràfrasi que no remet a cap text en concret.

Pel que fa al tercer epígraf, dos dels quatre casos (C04CD i C15CD) reproduïxen també, com havíem vist en algunes traduccions a l'espanyol, la decisió d'anomenar la part efectiva amb la mateixa denominació que el document complet i així trobem «escritura de traspàs de la propietat» i «escritura de traspàs», que en els dos casos reflecteixen la designació que havien donat els traductors a l'instrument. En els altres dos casos s'opta per «acord de compravenda» (C06CH) i «compravenda» (C13CH), en relació també amb el nom escollit per al document.

Finalment, la fórmula que constata la voluntat de les parts i que clou el document presenta també una varietat considerable, per la qual cosa trobar-hi regularitats esdevé una tasca impossible (fins i tot pel que fa a qüestions relacionades amb la norma lingüística, com ara l'ús de les preposicions *a* i *en*):

EN TESTIMONI de tot el que s'ha esmentat, les parts implicades han segellat i signat aquest instrument en la data abans indicada. [C04CD]

EN PROVA DE CONFORMITAT les parts consignen en el present document el seu segell i la seva signatura en la data que figura a l'encapçalament. [C06CH]

DE CONFORMITAT AMB EL QUAL, ambdues parts signen i rubriquen la compravenda en la data de l'encapçalament. [C13CH]

DE LA QUAL COSA DONEN FE les parts mitjançant llurs segells i signatures a la data esmentada més amunt. [C15CD]

Per comparació amb els documents del corpus, podem dir que la primera fórmula remet a la paracultura original, mentre que la segona i la quarta fan referència als gèneres en català. Remarquem també que la tercera ens acostava a la redacció i fins i tot a la gramàtica espanyola, ja que sembla una traducció (per bé que interna) de la fórmula *en muestra de conformidad con lo cual*.

Quant als *referents culturals*, destaquem la denominació de les institucions i la referència a un document publicat que apareixen en el text original. Les solucions de traducció deixen aquestes designacions en anglès a excepció de C13CH que, en el cas del document, opta per una expressió genèrica en català. Pel que fa a les institucions, dues traduccions no hi afegeixen cap explicació o equivalent (C04CD i C15CD), un traductor opta per notes a peu de pàgina amb una explicació que remet el lector a la paracultura receptora (C06CH) i una altra ofereix una traducció literal entre parèntesis sense la distinció tipogràfica típica del català, que serien les cometes simples (C13CH).

Quant a les col·locacions, no trobem tampoc regularitats i, així, a l'hora de consignar el domicili, per exemple, la diversitat que hem vist fins ara continua (la cursiva dels exemples és nostra):

ENTRE (1) (venedor) *de* (adreça) (en endavant "el Venedor") i (2) (comprador) *el domicili social del qual es troba a* (adreça) (en endavant "el Comprador") [C04CD]

ENTRE (1) (venedor) *amb domicili a* (domicili) ("el Venedor") i (2) (comprador) *amb seu social a* (domicili) ("el Comprador") [C06CH]

ENTRE (1) (venedor) *de* (adreça) ("el venedor") i (2) (comprador) *amb oficina registrada a* (adreça) ("el comprador"). [C13CH]

ENTRE (1) (venedor), *domiciliat a* (adreça) (d'ara endavant 'el Venedor') i (2) (comprador), *amb domicili social a* (adreça) (d'ara endavant 'el Comprador'). [C15CD]

De nou, la traducció C06CH opta per acostar-se a la paracultura meta i emprava les col·locacions típiques d'aquesta. En altres casos, les tendències són paral·leles i resulta especialment destacat l'esment a la contraprestació que provoca falsos sentits en totes les traduccions tret d'aquesta (C06CH).

Així doncs, en l'estudi de la cohesió de les traduccions al català hem pogut apreciar un acostament a les convencions del català en un sol cas, mentre que els altres han optat per quedar-se més a prop de les que imperen en els textos de la paracultura original. Hem advertit també que aparellada amb aquesta tendència existeix una presència major d'errades de sentit en les traduccions.

9.3.3.2. La funció ideacional

En l'estudi de la funció ideacional de les traduccions al català, volem destacar els detalls que considerem més rellevants per les relacions que estableixen entre la paracultura meta i la paracultura original.

En primer lloc, la *transitivitat* que observem en la mostra de què disposem presenta algunes particularitats. Des d'una perspectiva global quantitativa, les traduccions no mostren una tendència homogènia respecte a l'increment o la reducció de processos explicitats i el mateix ocorre en termes locals. Això no obstant, si ens referim per separat a les diferents natures de la transitivitat, podem veure un increment constant dels processos mentals i relacionals i una reducció també generalitzada dels existencials. Vèiem en les traduccions a l'espanyol que els processos verbals presentaven tendències homogènies d'increment, però en aquestes traduccions al català existeix l'excepció de C13CH, que els redueix quantitativament. Quant al dinamisme de l'intercanvi que produeixen els processos materials, aquest es veu incrementat en dues traduccions i reduït (en proporcions menors) en les altres dues.

DOCUMENT	TIPUS DE PROCÉS	NOMBRE D'OCURRÈNCIES	Variació respecte a l'original
C04CD	materials	29	- 6,8
	mentals	2	+ 3,8
	relacionals	11	+ 11,1
	conduccionals	0	-
	verbals	19	+ 10,8
	existencials	0	- 3,8
	Total	61	
C06CH	materials	22	- 5,1
	mentals	2	+ 5,1
	relacionals	7	+ 8,3
	conduccionals	0	-
	verbals	19	+ 23,7
	existencials	0	- 3,8
	Total	50	
C13CH	materials	26	+ 0,4
	mentals	2	+ 4,8
	relacionals	7	+ 7,1
	conduccionals	0	-
	verbals	10	- 1,2
	existencials	0	- 3,8
	Total	51	
C15CD	materials	27	+ 2,7
	mentals	2	+ 4,8
	relacionals	6	+ 4,7
	conduccionals	0	-
	verbals	15	+ 10,7
	existencials	1	- 1,5
	Total	45	
Original (versió completa)	materials	32	
	mentals	0	
	relacionals	5	
	conduccionals	0	
	verbals	13	
	existencials	2	
	Total	52	

Taula 43. Presència de processos expressats amb verbs en les traduccions al català i en l'original

Això no obstant, considerant l'estructura genèrica, les seccions del document en què apareixen aquests processos presenten algunes regularitats. Així, la part efectiva conté en tres dels quatre casos un nombre elevat de processos materials, com ocorre també en l'original. La secció de declaracions respecte a la propietat de la finca per part del venedor i a la voluntat d'aquest d'alienar-la, predominen els verbals de forma menys homogènia. Finalment, en l'apartat de definicions, que en l'original és predominantment material, presenta una progressió descendent entre les diverses traduccions que, de major a menor nombre de processos materials en relació amb la resta, presenten aquest ordre: C13CH, C15CD, C06CH i C04CD.

En aquests processos, els participants animats queden ocults a través de la utilització de mecanismes diversos (ús de la passiva, la passiva reflexiva, verbs impersonals o verbs sense l'element finit) a excepció dels processos en què ho són els contractants, on en alguns casos continuen utilitzant-se els mecanismes d'ocultació de l'agència i es reprenen els actors, els dients, els portadors o els sensors amb mètodes que C06CH produeixen una sintaxi forçada («[els conductes] que hi puguin ser posats pel Venedor en substitució dels actuals», per exemple). Trobem també en aquesta mateixa traducció un altre fenomen relacionat amb l'ús prolífic dels mecanismes d'ocultació de l'agència. Així, el traductor de C06CH transforma *escaure* ('ser convenient') en la forma pronominal (*escaure's*) que significa 'succeir en una data determinada'. Així, el traductor d'aquest text prioritza en aquests dos casos els mecanismes habituals per no explicitar l'agent dels processos, abans que no la sintaxi i la semàntica.

En altres casos d'explicitació dels participants, aquests són genèrics («tots aquells qui la rebin per transmissió», a C04CD, «aquelles persones a les quals qualsevol dels esmentats pugui transmetre els seus drets», a C06CH, «aquells que en derivin el títol mitjançant qualsevol d'ells», a C13CH, o «aquells que obtinguin aquest dret a través de qualsevol d'ells» a C15CD) o inanimats (incloem ací els casos d'expressions metalingüístiques en què l'actor és el terme que designa algun participant animat). En conjunt, aquesta taula ens pot ajudar a veure la presència dels distints agents en les traduccions.

	C04CD	C06CH	C13CH	C15CD
animat (part)	15 ¹⁹⁷	9	13 ¹⁹⁸	12 ¹⁹⁹
animat genèric	1	2	1	1
inanimat	18 ²⁰⁰	15	18	14
no explícit	13	13	4	16
passiva reflexiva	15	8	5	6
passiva				
impersonal		3	3	4
altres	1			

Taula 44. Explicitació i ocultació de participants en les traduccions al català

Com les traduccions a l'espanyol, les que tenen com a llengua meta el català fan ús d'un estil nominal a través de nominalitzacions clares («amb la inclusió de», en C06CH; «té el significat», «té la pertinença plena»,²⁰¹ en la traducció C13CH; «han convingut establir uns acords determinats», en C15CD), d'altres de convencionals en alguna de les dues paracultures entre les quals media el traductor («amb domicili a» o «consignen en el present document el seu segell i la seva signatura», en la traducció C06CH), d'altres que afavoreixen la introducció de terminologia fixada («els seus successors» o «els sistemes de subministrament elèctric», en C15CD) o d'altres casos en què es prefereixen sintagmes amb un substantiu abans que d'altres sense categories lèxicament plenes («en substitució de», en C13CH). Respecte a l'original i a les traduccions a l'espanyol, cal advertir que l'ús de terminologia específica del camp jurídic meta és menor en aquestes traduccions al català, que utilitzen formes alienes a la paracultura d'arribada i molt acostades a la de partida. Aquesta tècnica de traducció sembla refermar altres mecanismes que es fan servir, per exemple, per a l'esment d'institucions alienes, en què la designació original apareix invariablement.

¹⁹⁷ Ací s'inclou també un fals sentit en què cau el traductor: «*Tenint en compte el preu de compra*» com a traducció de «*In consideration of the Purchase Price*» (la cursiva dels dos fragments és nostra).

¹⁹⁸ Ídem.

¹⁹⁹ Ídem.

²⁰⁰ Incloem també ací un cas en què la traductora transforma aquest personatge en animat a l'hora de fer-hi referència posteriorment, ja que utilitza *li* per comptes de *hi*: «l'expressió "Àrea interna bruta" té el significat que *li* atribueix la Royal Institution [...]» (la cursiva és nostra).

²⁰¹ No considerem aquesta nominalització com un ús terminològicament fixat ja que el terme utilitzat en la paracultura meta és *domini absolut* o *propietat plena*.

D'altra banda, volem comentar també que les traduccions al català afavoreixen, com les traduccions a l'espanyol, la *densitat* del text escollint categories lèxicament plenes en contextos on seria possible fer-ne servir d'altres amb significat únicament gramatical («dins el termini de 80 anys», en C04CD; «com a contraprestació» o «l'import de», en C06CH; «per a un període de», en C13CH; o «amb subjecció a les qüestions», en C15CD). Amb tot, la incidència en català d'aquestes opcions és menor que la que podem trobar en les traduccions a l'espanyol.

9.3.3.3. La funció interpersonal

En la funció interpersonal, detectem en referència al mode que les exhortacions no s'expressen mai a través del mode imperatiu, sinó que s'enuncien com les declaracions, això és, amb el mode indicatiu, a través del present o de perífrasis d'obligació (en el mateix context, com a traducció de «the calculation shall be made», tres d'aquests quatre textos utilitzen aquesta forma com a «s'ha de realitzar», en C04CD, «s'han de realitzar», en C06CH, i «s'ha de fer», en C13CH) o també del futur d'obligació («es farà», en C15CD, en un context on les altres traduccions empen una perífrasi d'obligació) que, malgrat que no és la forma més acceptada per expressar obligació, no és infreqüent en les traduccions de textos jurídics, com pot apreciar-se, per exemple, en la traducció del Codi Penal a cura de l'àrea de Dret Penal de l'Institut Universitari de Lingüística Aplicada de la Universitat Pompeu Fabra (1998).

Amb aquests usos modals anòmals, les traduccions preserven en termes generals l'objectivitat i la universalitat del discurs jurídic (Bourdieu, 1987) *declarant* les ordres (utilitzant el mode indicatiu per exhortar) o *preveient* el futur (amb el futur d'obligació).

Respecte a l'original i a les traduccions a l'espanyol, constatem també la freqüència en català d'expressions que indiquen una orientació determinada del redactor a través de verbs auxiliars modals («pugui ser present», «pot ser» o «es pot carregar», en C04CD, «pugui admetre», «pugui transmetre» o «puguin ser posats», en C06CH, «pot incloure», en C13CH, o «podran ser» en C15CD) que materialitzen dubtes o opcions obertes que no són presents en el text en anglès i que tampoc no apareixen en els originals en català.

Algunes oscil·lacions que presenten les traduccions al català respecte als originals catalans i anglesos i respecte als originals i a les traduccions en espanyol ens fan advertir una acceptació menor per part d'aquests traductors dels mètodes pels quals el discurs jurídic tendeix a objectivar la seua producció textual.

9.3.3.4. La funció textual

En la funció textual, volem destacar que no es produeixen alteracions significatives respecte a l'original i així totes les traduccions *tematitzen* els mateixos elements en les mateixes seccions. Això no obstant, en un cas, reiterat en les diverses traduccions, es produeix una alteració significativa referida a l'acceptació de la finca per part del comprador, en la qual les majúscules que demarquen els temes en substitució de la puntuació passen a una posició remàtica. Cal advertir també que en diversos casos l'ús de puntuació es contradiu amb les majúscules en la tematització.

[...] parts, per tal que el Comprador LA POSSEEIXI LEGALMENT en règim de pertinença absoluta. [C04CD]

[...] d'aquesta, atorgant LA POSSESIÓ en ple domini al Comprador [C06CH]

[...] part d'aquesta propietat, les servituds del venedor PER ATENIR-SE el comprador a la pertinença plena [C13CH]

[...] Servitud del Venedor, que s'haurà d'ABONAR al Comprador en quota simple. [C15CD, ací veiem errades de comprensió respecte a l'original]

Així doncs, s'observen simultàniament tres mecanismes per marcar els temes (no tan sols en aquest context), que són la puntuació, la distribució en paràgrafs separats de les diferents oracions i també les majúscules.

Com a darrera remarca, voldríem destacar que, tot i que no és una referència freqüent en els originals en català, les traduccions remetent sovint al mateix document. En la fórmula final podem veure aquest tret, que es reitera en altres parts del document, també en C15CD, que opta per no reproduir la referència del document a si mateix en la fórmula de cloenda (la cursiva dels exemples és nostra):

EN TESTIMONI de tot el que s'ha esmentat, les parts implicades han segellat i signat *aquest instrument* en la data abans indicada. [C04CD]

EN PROVA DE CONFORMITAT les parts consignen *en el present document* el seu segell i la seva signatura en la data que figura a l'encapçalament. [C06CH]

DE CONFORMITAT AMB EL QUAL, ambdues parts signen i rubriquen *la compravenda* en la data de l'encapçalament. [C13CH. En aquest cas, la designació del document és idiosincràtica.]

DE LA QUAL COSA DONEN FE les parts mitjançant llurs segells i signatures a la data esmentada més amunt. [C15CD]

9.4. Recapitulació

En aquest capítol hem analitzat les traduccions obtingudes a través de l'experiment que vam explicar en el capítol 5. En aquesta anàlisi, hem aplicat el model exposat en el capítol 3 (Marco Borillo, 2002). Així, hem descrit els contextos de cultura i de situació en què es produeixen aquests textos abans d'analitzar-ne l'actualització lingüística. En aquesta descripció del material textual, hem dividit les traduccions obtingudes d'acord amb l'idioma d'arribada i hem vist per a cada cas les particularitats que presentava respecte als textos originals (capítol 8) i a les traduccions a l'altre idioma (català o espanyol) quant a la cohesió i la realització de les funcions ideacional, interpersonal i textual.